

Vem vet?

En studie om skolkuratoren utifrån elevernas perspektiv

Av Sofia Salmela och Veronika Lennartsson

Ht-10

Handledare: Anders Olsson

Abstract

Author: Sofia Salmela och Veronika Lennartsson

Title: Who knows? A study about school welfare officer from pupils' perspective

Supervisor: Anders Olsson

The purpose of this study was to investigate the pupils' perception of the school welfare officer's professional role and availability. We also endeavored to find out to what extent the pupils express a need of a school welfare officer and whether a stigma is connected to the use of his/her consultation. We chose to conduct a quantitative survey at two different schools in the same municipality. The survey included pupils from seven different classes, totally comprising 131 participants. We discerned four main themes based on our study's aim that helped us to answer our questions and also distinguished different aspects of our study. The themes are: the professional role, availability, necessity and stigma. The founded results of the study were analyzed through the political and structural perspectives of organizational theory and further compared to earlier studies of the school welfare officer's professional role. The survey results told us that the majority of the pupils lacked knowledge of how to get in touch with the school welfare officer, what his/her name was and whether their parents were familiar with him/her. The question concerning the school welfare officer's professional role was answered quite differently among the pupils. We interpret this as a general discrepancy among the students' opinions. The pupils' opinions considering the stigma of contacting the school welfare officer were clearly affected by their state of comfort at the school and whether they had previously been in contact with the school welfare officer. Summing up, we are able to ascertain that our study can be interpreted in different ways depending on how the school welfare officer structures his/her work. However, irrespective of whether the school welfare officer works toward pupils directly or headmost as a supervisor for teachers, we find it imperative that pupils, parents and teachers become aware of how the school welfare officer structures his/her work at their particular school. Access to the school welfare officer will become acknowledged as every pupil's individual right in 2011; however, his/her function and professional role can be applied most efficiently only when all three actors have knowledge of how the school welfare officer actually works.

Key words: The professional role of the school welfare officer, organizational theory, pupils' influence

Förord

Vi har i detta arbete undersökt hur en skolkurators yrkesroll och tillgänglighet ser ut utifrån elevernas perspektiv samt elevernas behov av tjänsten och deras upplevelse av stigmatisering. Denna uppsats hade inte varit möjligt att skriva om vi inte hade fått stöd och hjälp. Därför vill vi nu tacka alla som har gjort denna process möjlig. Ett stort tack till skolkuratorerna på de undersökta skolorna, lärarna i samtliga klasser samt alla elever som ställde upp på vår enkätundersökning. Ett stort tack till vår handledare Anders Olsson för alla råd och tips samt Lars Wahlgren som engagerat hjälpte oss med den statistiska delen av vår uppsats. Vi vill också tacka våra familjemedlemmar som har stöttat oss genom denna process.

Lund Ht – 2010

Sofia Salmela och Veronika Lennartsson

Innehållsförteckning

1. Inledning	6
1.1 Problemformulering	6
1.2. Syfte	8
1.3. Frågeställningar.....	8
2. Metod.....	8
2.1. Metodval	8
2.2. Urval.....	9
2.3. Etiska överväganden	10
2.4. Tillvägagångssätt	11
2.5. Förförståelse.....	12
2.6. Tillförlitlighet.....	13
3. Begreppsförklaring	14
4. Tidigare forskning.....	14
4.1. Tillgänglighet.....	15
4.2. Yrkesroll.....	16
4.3. Behov	17
4.4. Stigmatisering	17
4.5. Inflytande	18
5. Teori	20
5.1. Det politiska perspektivet	20
5.1.1. Konflikter	21

5.1.2. Makt	22
5.2. Det strukturella perspektivet.....	22
5.2.1. Strukturella dilemman.....	22
5.2.2. Metoder för samverkan	23
6. Resultat	25
6.1. Tillgänglighet och yrkesroll.....	26
6.2. Behov	31
6.3. Stigmatisering	33
7. Analys.....	36
7.1. Yrkesroll och tillgänglighet	36
7.1.1.Makt	36
7.1.2. Kunskap.....	38
7.1.3. Samarbete.....	39
7.2. Behov	40
7.3. Stigmatisering	41
8. Slutdiskussion	43
9. Referenslista.....	48
10. Bilaga.....	51

1. Inledning

1.1 Problemformulering

Den psykiska ohälsan bland barn och ungdomar ökar. Skolarbetet blir lidande när eleverna inte mår bra. Vilka har då de unga att samtala med och söka vägledning hos när tillvaron skakar (Flodin 2007).

Detta citat kunde vi läsa i tidningarna för tre år sedan. Diskussionerna har sedan dess fortsatt att kretsa kring den förändring som höll och fortfarande håller på att ta form i Sverige där elever mår allt sämre och den psykiska ohälsan ökar. Lärare har inte resurser och saknar ibland den rätta kunskapen för att hjälpa eleverna. Den psykiska ohälsan påverkar elevernas engagemang i skolan negativt vilket leder till att betygen sjunker med konsekvensen att gymnasieutbildningen inte fullföljs. Statistik visar att ca en fjärdedel av eleverna i varje årskurs lämnar gymnasieskolan utan fullständiga betyg (Wilen & Karlsson 2008).

”Näst efter familjen kan skolan betraktas som den viktigaste institutionen för barn och unga” (Backlund 2007:17). Det samhälle som vi lever i idag, med många heltidsarbetande föräldrar, resulterar i att alltmer tid spenderas i förskolor och skolor. Skolan ses därför i dagens samhälle som en uppväxtplats där barnen både ska utvecklas kunskapsmässigt men också på det personliga, sociala och emotionella planet. En skola måste därför kunna erbjuda en god arbetsmiljö där miljö för hälsa, lärande och utveckling kommer på första plats och där man förebygger mobbning, kränkande behandling och trakasserier (D-Wester 2005). Med referens till Lagerberg & Sandelin (2000) skriver Backlund att för barn med psykisk ohälsa och sociala problem kan skolan vara en skyddsfaktor (Backlund 2007). Att därför ha någon vuxen att vända sig till i skolan borde vara varje elevs rättighet.

Dagligen har elever tillgång till sina lärare vilket är positivt, särskilt om lärarna har tid att hjälpa elever med psykosociala problem. Konflikten uppstår dock då lärarnas främsta uppgift är att undervisa och hjälpa elever att söka kunskap och utvecklas kunskapsmässigt (Arbetsförmedlingen 2010). Att hjälpa barn med deras sociala problem kräver tid, tid som lärarna många gånger inte har, detta arbete kräver även en annan kunskapsbas och kompetens än den som lärarna innehar. En skolkurator är någon som har utbildning för att kunna hjälpa

elever med psykosociala problem samt den tid som krävs eftersom undervisning inte ingår i skolkuratorns arbetsuppgifter (Arbetsförmedlingen 2010).

Den negativa utvecklingen i skolorna ser vi som ett tecken på ett tydligt behov av förändring på något vis. Trots att det uppenbarligen finns behov av skolkuratorer har det inte varit självklart att det ska finnas en på varje skola. De skolor som har en skolkurator får många gånger dela honom/henne med elever från andra skolor eftersom skolkuratoren ofta har sin tjänst fördelat på flera skolor (Backlund 2007). Idag visar en ny undersökning som Akademikerförbundet SSR gjort i april 2010 att skolkuratorer fortfarande upplever att resurserna för elevhälsan har minskat det senaste året. Undersökningen visar också att skolkuratorer har fått fler elevärenden att ansvara för och att arbetsbördan har blivit större. Enligt skolkuratorerna i undersökningen mår fler elever dåligt, problematiken i ärendena har blivit tyngre och elevantalet har blivit större samtidigt som användandet av skolkuratorerna har krupit ner i åldrarna. Majoritet av skolkuratorerna hinner inte med hälsofrämjande arbete, t ex mobbingförebyggande arbete (Akademikerförbundet SSR 2010).

Efter debatter och diskussioner har rop på hjälp nått politikernas öron och våren 2010 har en proposition om en ny skollag behandlats i riksdagen. Förändringen avser att förbättra elevernas skolsituation med kunskap, valfrihet och trygghet som nyckelord (Utbildningsdepartementet 2010). Lagen ska träda i kraft den 1 juli år 2011 och några av förändringarna handlar om att stärka elevernas rättigheter och bland annat rättigheten till en skolkurator.

Som vi kan se finns det forskning kring hur elevernas psykosociala problem har försämrats de senaste åren. Det skrivs också om hur viktigt elevinflytande är (Rädda Barnen 2008) men det finns ingen forskning som studerar elevernas inflytande gällande skolkuratorns arbete. Att lagstadga tillgång till kuratorer upplever vi som ett uttryck för kuratorns viktiga roll i skolan samt ett sätt att förbättra skolsituationen för eleverna där man stärker deras rättigheter, något som vi upplever som en positiv utveckling. Vad vi däremot inte har hittat någon forskning kring är hur elevernas bild av skolkuratoren ser ut. Eftersom skolkuratoren är en rättighet som eleverna har tycker vi att det vore intressant att undersöka hur eleverna ser på denna tjänst. Kuratorn har en viktig roll på skolan eftersom han/hon har kunskap som övrig personal saknar, kuratorn har därför stora möjligheter att påverka och hjälpa eleverna med deras psykosociala mående. Den tidigare forskningen presenteras ur ett vuxenperspektiv, genom att undersöka hur eleverna ser på kuratorstjänsten kan vi bidra med ett nytt perspektiv, elevernas, vilket vi tycker gör undersökningen intressant. Detta skulle på sikt kunna bidra till

att förbättra kuratorstjänsten på så vis att den bättre möter elevernas behov. Vi lägger därför elevernas perspektiv i fokus och ger oss med spänning in i undersökningen.

1.2. Syfte

Syftet med vår uppsats är att undersöka elevernas bild av skolkuratorns tillgänglighet på skolan, dennes yrkesroll samt vilket behov eleverna själv upplever att de har av kuratorn och huruvida de upplever det som stigmatiserande att använda sig av kuratorstjänsten.

1.3. Frågeställningar

Utifrån elevernas perspektiv:

- Vad upplever eleverna är skolkuratorns yrkesroll samt vem upplever eleverna att skolkuratorn finns till för, t.ex. lärarna, stökiga elever, samtliga elever?
- Hur ser eleverna på kuratorns tillgänglighet respektive otillgänglighet?
- Hur ser elevernas behov av kuratorn och andra vuxna på skolan ut?
- Upplever eleverna att det finns något stigmatiserande med att vända sig till skolkuratorn?

2. Metod

För att ge läsaren en bild av hur vi har gått till väga när vi har genomfört undersökningen kommer vi att presentera ett metodkapitel innehållande metodval, urval, etiska överväganden, tillvägagångssätt samt förförståelse.

2.1. Metodval

Den metod som vi anser passa vårt syfte bäst är en kvantitativ enkätundersökning. Genom att studera ett nytt fenomen eller ställa nya frågor som ingen har ställt tidigare kan vi bidra till ny och intressant kunskap som i sin tur kan generera en bättre förståelse av ett problem eller ett fenomen i samhället (Kalman 2006). Valet att använda oss av en enkätundersökning istället för t ex intervjuer var lätt med tanke på undersökningens syfte och målgrupp. Vi är intresserade av att få en bred bild av elevernas syn på skolkuratorns roll, tillgänglighet på

skolan, vilket behov eleverna själv upplever att de har av skolkuratoren samt om eleverna upplever det som stigmatiserande att använda sig av kuratorstjänsten. Detta möjliggörs av en enkätundersökning då vi trots ont om tid kan komma i kontakt med ett större antal elever. Vi har pratat om hur man väger nytta mot skada och vi anser att det vore etiskt oförsvarbart av oss att i detta sammanhang användas av intervjuer eftersom det gäller barn och ett ämne som för några skulle kunna vara känsligt. I genomförandet av en enkätundersökning är samtliga elever anonyma även inför oss som gör undersökningen eftersom vi inte vet vem som har svarat vad på vilken fråga. Eleverna är mindre utsatta på så sätt att en enkätundersökning inte är lika personlig eller privat som en intervju. Maktrelationen mellan oss som vuxna och eleverna jämnas ut då vi inte har möjlighet att ställa följdfrågor och eleverna lättare än vid en intervju kan hoppa över de frågor som är känsliga eller som de av andra anledningar inte vill besvara.

2.2. Urval

Vi har valt att genomföra vår enkätundersökning på två olika skolor som ligger i samma kommun. Undersökningen är genomförd tillsammans med elever från sju olika klasser i årskurs fem och sex, fyra klasser från årskurs sex och tre klasser från årskurs fem. Totalt innebar detta 131 stycken insamlade enkäter. Angivna tidsramar har påverkat undersökningens omfattning som på grund av detta har gjorts som två fallstudier. Samtliga klasser av femmor och sexor på respektive skola har deltagit i undersökningen vilket innebär att vi kan dra vissa slutsatser gällande de medverkande skolorna, märk väl att undersökningen endast avser att belysa hur det ser ut på de utvalda skolorna.

Genom personliga kontakter blev vi uppringda av en kurator som hade hört talas om oss. Ingen av oss författare känner kuratorn sedan tidigare och kuratorn visste inte om vad för slags undersökning vi planerade att genomföra t ex intervjuer eller enkätundersökning. Hon har sedan hjälpt oss vidare i kontakten med klassföreståndare och inte minst elever. De kriterier som vi har arbetat efter är i vilken årskurs eleverna befinner sig i samt ett minimum på 100 stycken enkäter som ska finnas representerade i undersökningen. Antalet elever i varje årskurs var inget kriterium utan de elever som ville ställa upp i varje klass är med i undersökningen. Eftersom samtliga närvarande elever valde att svara på enkäten har vi på så sätt inget bortfall.

Anledningen till varför vi har valt att fokusera på denna åldersgrupp är att vi ser det som viktigt att barn i en tidig ålder har möjlighet att få kunskap om skolkuratoren. Vi är övertygade om att denna första kontakt är avgörande för hur elever i framtiden kommer att se på och använda sig av tjänsten. Om en naturlig relation mellan kuratorn och elever kan uppstå tror vi att eventuella problem fortare kan uppmärksammas och åtgärdas, något som vore positivt för samtliga inblandade. Samtidigt har eleverna i femte och sjätte klass varit i skolsystemet så pass länge att vi kan anta att de har hört talas om en skolkurator vilket är viktigt för vår undersökning. Vi har också en tanke gällande målgruppens resurser att själva söka stöd utanför skolan. Behovet av stöd från skolan blir extra viktigt för elever i grundskolan eftersom vi tror att äldre elever, t ex högstadie- eller gymnasieelever har lättare för att söka stöd och information själva t ex via kompisar och forum på Internet.

2.3. Etiska överväganden

Etiska överväganden har spelat en viktig roll i vår uppsats inte minst för att vår målgrupp är barn. Som Asper (2007) skriver ska forskare vara extra observanta vid undersökningar gällande barn. Etiken har börjat spela en allt viktigare roll i vårt samhälle och särskilt viktig roll spelar den i forskningen. Med anledning av detta har etiska principer formulerats, dessa är framtagna dels för att vägleda den enskilda forskaren vid hans eller hennes forskning och dels för att ge utrymme för forskarens egna reflektioner och insikter i sitt ansvarstagande. De fyra viktigaste huvudkraven är; öppenhetskravet, självbestämmandekravet, konfidentialitetskravet och autonomikravet (Vetenskapsrådet 2010).

Gällande öppenhetskravet har vi med hjälp av kuratorn informerat rektorer på de utvalda skolorna om vad vår undersökning kommer att gå ut på, May kallar det för ”informerat samtycke” (2001). I etiska riktlinjer nämns att en etisk känslig undersökning kräver samtycke om undersökningspersonerna är under femton år. De elever som ingår i vår enkätundersökning är mellan tio och tretton år gamla. Vi har noga övervägt att samla in samtycke från elevernas föräldrar men efter noggrannare eftertanke och konsultation med kuratorerna på de utvalda skolorna har vi valt att inte göra detta. Då våra frågor inte avser att inhämta någon detaljerad information eller information om enskilda elever upplever vi inte att enkätundersökningen präglas av etisk känslig karaktär, undersökningen är på så vis inte av personlig karaktär och därför anser vi att samtycke från föräldrarna inte är nödvändigt. Föräldrarna har däremot fått reda på att deras barn har fått möjlighet att delta i en

enkätundersökning via ett veckobrev från deras lärare. Eleverna fick givetvis information om vad vår undersökning går ut på i samband med enkätinsamlandet samt möjlighet att ställa frågor till oss.

Att vara med i undersökningen är frivilligt, detta kan förklaras med självbestämmandekravet som syftar till att de medverkande själva bestämmer om eller vilka frågor de vill besvara, hur länge de vill delta i undersökningen och när de vill avbryta den. Vi garanterar de medverkande anonymitet och vill med kraft påpeka att detta inte är en personlig undersökning eller granskning av varken eleverna eller kuratorerna vilket innebär att ingen ska känna sig utpekad när vi presenterar resultatet av undersökningen. I vår uppsats kommer varken skolans namn eller namn på kommunen att nämnas och det insamlade materialet kommer endast att användas i vår uppsats.

2.4. Tillvägagångssätt

För att få svar på våra frågeställningar utarbetade vi nitton stycken enkätfrågor. I arbetet med att formulera frågorna använde vi oss av en bok skriven av Patel och Davidsons (2003). Vi valde att inleda enkäten med neutrala frågor för att sedan formulera frågor om skolkuratorn utifrån vårt syfte med hjälp av begreppen: tillgänglighet, yrkesroll, behov och stigmatisering. Till frågorna formulerades sedan svarsalternativ och precis som Patel och Davidson (2003) skriver var vi här tvungna att försäkra oss om att svarsalternativen var relevanta. I slutet av enkäten lämnade vi plats för eleverna att göra egna kommentarer och tillägg. Vi var även tvungna att fundera noga kring hur frågorna kunde formuleras på ett bra sätt och vilken följd som lämpade sig bäst, detta eftersom ordningen inte kunde ändras i efterhand (Patel & Davidson 2003). Vi har valt att använda oss av strukturerade frågor eftersom vi har eftersträvat att samtliga frågor ska uppfattas på liknande sätt av undersökningens deltagare, frågorna är alltså inte fria på så vis att deltagarens erfarenheter eller egen inställning ska påverka hur frågan tolkas (Patel & Davidson 2003). Eftersom vi inte hade någon tidigare erfarenhet av enkätundersökningar med barn lät vi en skolkurator läsa igenom våra frågor och komma med feedback. På så vis kunde vi omformulera och färdigställa enkäten på ett säkrare sätt, så att säga säkerställa innehållsvaliditeten (Patel & Davidson 2003).

Nackdelen med att använda sig av en enkätundersökning kan vara att frågorna som ställs är tydliga för författaren men inte för dennes målgrupp, frågorna måste därför ställas på ett sådant sätt att den som ska svara på enkäten förstår frågans innehåll (Patel & Davidson 2003).

I arbetet med barn förstod vi att vi var tvungna att använda oss av ett enkelt och tydligt språk när vi formulerade frågorna. Patel och Davidson (2003) uppmärksammade oss på att det kan vara bra att variera svarsalternativen för att bibehålla personen i frågas intresse och för att undvika att svaren fylls i per automatik. Eftersom vi ville att eleverna skulle ta ställning valde vi även att undvika jämna svarsalternativ samt att inte använda oss av svarsalternativet ”vet inte” på för många frågor. Vi är medvetna om att detta kan ha resulterat i att de elever som faktiskt inte visste svaret på frågorna har gissat. Samtidigt ser vi inte detta som ett problem då syftet med undersökningen är att undersöka hur elevernas bild av skolkuratorn ser ut, vad eleverna tror säger därför oss en hel del. Att enkäten var väl genomarbetad var näst intill avgörande för vår undersökning då en enkätundersökning till skillnad från en intervju inte ger några möjligheter till att komplettera (Patel & Davidson 2003).

Gällande presentationen av enkäten valde vi att personligen åka till varje skola för att säkerställa att enkäten presenterades på ett positivt och korrekt sätt. Vi ville betona deltagarnas betydelse och personligen ha möjlighet att tacka eleverna och lärarna. Patel och Davidson (2003) tar upp betydelsen av att lyfta fram varje individs bidrag och på så vis motivera deltagarna som annars kan ha svårt att se anledningen till varför just de ska delta. Under enkätundersökningen befann vi oss i hopp om att minska risken för missförstånd i samma rum som eleverna och på så vis gavs eleverna möjlighet att ställa frågor. Även här hade vi Patels och Davidsons (2003) visdomsord med oss vilket gjorde att vi noga hade planerat introduktionen och instruktionen gällande enkäten och lika så svarade med eftertänksamhet på elevernas frågor. För att kunna arbeta med och analysera de resultat som enkätundersökningen visat på har vi fört in elevernas svar på enkätundersökningen i SPSS 16.0 som är ett program för statistisk analys (Körner & Wahlgren 2005, Wahlgren 2008).

2.5. Förförståelse

Aspers (2007) hävdar att den kvantitativa forskningen bygger på den som utför undersökningens förförståelse. Försiktighet har därför tillämpats under formuleringsprocessen av enkätfrågorna, att vår förförståelse har påverkat vilka frågor vi har valt att använda oss av och hur dessa har formulerats är vi medvetna om. Att reflektera över hur forskarrollen påverkar vårt arbete och dem som vi kommer att genomföra undersökningen tillsammans med är av stor vikt (Aspers 2007). Vi har ingen personlig erfarenhet av arbetet som skolkurator och vi saknar kontakter på så vis att vi inte har några vänner eller släktingar som arbetar som

skolkuratorer. Detta ser vi som en positiv aspekt eftersom vi kunde påbörja vår undersökning utan allt för många förutfattade meningar och åsikter. Istället var vi nyfikna och öppna till vad vi skulle komma att stöta på. Vi förväntade eller önskade oss inte ett visst resultat utan såg på uppsatsämnet som intressant oavsett vad vår undersökning skulle resultera i. Att vi inte har haft några personliga relationer till eleverna har inneburit att vi lyckats hålla en viss distans till det problem som vi har undersökt. Den enda förkunskap som vi har är att vi själv har gått i grundskolan och därför har egna minnen och uppfattningar om skolkuratorer. Vi är medvetna om detta men anser inte att det har spelat någon större roll i vårt arbete. Den kunskap som vi har om skolkuratorer har vi fått genom socionomprogrammet och vi vill inte påstå att vi visste särskilt mycket innan undersökningens start, framför allt var vi helt ovetande om elevernas uppfattning om kuratorstjänsten. Självklart hade vi tankar och funderingar på möjliga resultat kring hur det skulle kunna se ut i skolans värld gällande denna spänning mellan elevernas bild av skolkuratoren samt deras rättighet till tjänsten. Det är omöjligt att helt värderingsfritt genomföra en undersökning (May 2001) men vår avsikt har i alla fall varit att så förutsättningslöst som möjligt arbeta med uppsatsen.

2.6. Tillförlitlighet

Vi är medvetna om att det finns både för- och nackdelar i arbetet med kvantitativa studier. Patel och Davidson (2003) skriver att den information som samlats in är avgörande för undersökningens kvalitet. Här spelar säkerheten gällande informationen en viktig roll, med detta menas att vi måste veta att vi faktiskt undersöker det vi har som avsikt att undersöka samtidigt som själva undersökningen ska göras på ett säkert sätt. Med andra ord måste vi veta att vi har god validitet respektive reliabilitet (Patel & Davidsson 2003). Eftersom enkäter är den metod där vi har minst möjlighet att i förväg kontrollera tillförlitligheten (Patel & Davidsson 2003) har vi redan från start gällande utformningen av enkäten arbetat hårt för att nå en så hög säkerhet som möjligt i vår undersökning. Vid en enkätundersökning kan det finnas en mängd olika faktorer som påverkar vad undersökningspersonerna svarar. Vi är medvetna om att det förekommer en risk att eleverna t ex missförstår frågans innehåll, inte svarar ärligt, skriver av någon annan, inte läser frågorna ordentligt eller väljer att inte svara alls. Bell (2000) menar vidare att det i samband med kortare projekt inte finns någon större mening med att fördjupa sig i de tekniska aspekterna av validitet. För att undvika att fel har gjorts i kodningen av materialet har vi efter det att vi fört in elevernas svar på enkätundersökningen i SPSS 16.0 kontrollerat att kodningen stämmer två gånger. Vi har även

kontrollerat p-värdet på ett antal frågor, detta för att få statistiska bevis på om resultatet är statistiskt säkerställt eller inte. Statistiskt säkerställt är det om p-värdet är mindre än fem procent, om så är fallet är resultatet inte slumpmässigt. Dessa värden presenteras i resultatavsnittet under gällande diagram eller tabell (t ex $p = 4\%$).

3. Begreppsförklaring

Vårt syfte är att undersöka elevernas bild av skolkuratorns tillgänglighet på skolan, dennes yrkesroll samt studera vilket behov eleverna själv upplever att de har av kuratorn och huruvida de upplever det som stigmatiserande att använda sig av kuratorstjänsten. Utifrån vårt syfte är det av intresse för oss att titta på forskning om skolkuratorn utifrån rubrikerna, tillgänglighet, yrkesroll, behov, stigmatisering samt inflytande och analysen kommer sedan att göras utifrån ett organisationsteoretiskt perspektiv. De fyra första rubrikerna är baserade på undersökningens syfte och hjälper oss att besvara undersökningens frågeställningar, dessa följer oss därför genom undersökningens gång. Tillgänglighet kommer att handla om hur lätt alternativt svårt det är för eleverna att komma i kontakt med kuratorn oavsett hur ofta alternativt sällan kuratorn befinner sig på skolan. Med yrkesroll menar vi skolkuratorns arbetsuppgifter, vad han/hon arbetar med. Under rubriken behov lägger vi fokus på elevernas behov av skolkuratorn alternativt andra vuxna genom att fråga eleverna vem de vänder sig till om de känner att de behöver prata med en vuxen på skolan samt var eleverna efterfrågar fler vuxna på skolan. Med stigmatisering syftar vi till eventuellt utanförskap där vi i undersökningen har frågat eleverna om de tror att de skulle bli retade om de berättade för någon i klassen eller på skolan att de pratat med skolkuratorn samt hur det skulle kännas att prata med en skolkurator. Dessa rubriker har valts ut eftersom de visar på olika aspekter av vår undersökning. I kommande kapitel *Tidigare forskning* har rubriken inflytande tillkommit eftersom vi ser det som relevant att skaffa kunskap om vår undersökningsgrupp och deras position i förhållande till den övriga forskningen.

4. Tidigare forskning

Att finna forskning kring hur elevers bild av skolkuratorn ser ut har varit näst intill omöjligt, vi har inte hittat en enda studie där elevernas perspektiv framträder i dessa sammanhang. Den

avhandling som vi finner ligger närmast syftet med vår undersökning är Backlunds (2007). I sin avhandling *Elevvård i grundskolan – Resurser, organisering och praktik* hävdar hon att det nästan inte finns några svenska studier gällande skolkuratorn. Detta märks i forskningen överlag då det är svårt att få fram enhetliga uppgifter som beskriver vad en skolkurator faktiskt gör.

4.1. Tillgänglighet

Utifrån tidigare forskning kan vi konstatera att det är vanligt för skolkuratorer att arbeta på mer än en skola (Backlund 2007). Backlund (2007) presenterar i sin bok en enkätundersökning om den särskilda elevvårdspersonalens arbete. Här framkommer det att i stort sätt samtliga av de medverkande skolkuratorerna sa sig ha spontana möten och samtal med eleverna, dock var det endast 20 % som uppgav att detta var den vanligaste formen av elevkontakt (jämför med 60 % av skolsköterskorna).

Enligt nuvarande skollag (1985:1101) ska skolsköterska och skolläkare finnas på skolorna. Enligt Backlund (2007) söker eleverna många gånger själva upp skolsköterskan vilket resulterar i att han/hon har att arbeta med många olika bekymmer och inte enbart det medicinska. Gränsdragningen mellan skolkuratorns och skolsköterskans yrkesroller blir oklar och det verkar vara lättare för eleverna att ta kontakt med skolsköterskan eftersom en första kontakt har skapats när eleven har gjort hälsoundersökning.

Wester och Eriksson (2005) skriver att det är lättare att använda sig av olika resurser på skolan om det finns en god organisation där alla är informerade om varandras kompetenser och vet hur man kan använda sig av varandras kunskaper. I Backlunds (2002) rapport går att läsa om olika strategier som används i skolor där allas kompetens används vilket leder till ett helhetsperspektiv där möjlighet att komma in med tidigare insatser ökar. Genom att ha kunskap om varandras kompetens kan de också komma till bättre användning (Backlund 2002). I Backlunds (2002) rapport menar många av de intervjuade lärare att det är lättare att arbeta på en arbetsplats som har en tydlig organisation, där alla har kunskap kring vad alla arbetar med. De intervjuade har räknat upp de faktorer som försvårar samarbetet, dessa är: otydlighet i ansvar och yrkesroll, resursbrist samt olika bedömning av problem och arbetsmetod. Wester och Eriksson (2005) för en intressant diskussion om ekonomiska resurser där många av de intervjuade menar att det många gånger inte handlar om resurser utan om att ha rätt kompetens för att hjälpa eleverna. Wester och Eriksson (2005) skriver vidare om hur

vanligt det är att lärare inte har den rätta kompetensen för att hjälpa elever med beteendeproblematik, många lärare i Backlunds (2002) rapport efterfrågar dessutom just handledning. I en rapport skriven av Wester och Eriksson säger en rektor vid en intervju att han tog 20 % från en lärartjänst och anställde en skolkurator. Trots att många inte var glada för beslutet upplevde rektorn att det handlar om att ha rätt kompetens för att kunna bemöta de psykosociala problem som många elever tycks ha idag. Att rektorn i undersökningen fick så mycket motstånd visar på hur svårt det är att fördela resurser särskilt när det ligger olika intressen i botten (Wester och Eriksson 2005).

4.2. Yrkesroll

Backlund (2007) för en redogörelse kring kuratorns yrkesroll och dess förändring sedan 1980-talet, här visar det sig att kuratorns yrkesroll har utvecklats från att till en början främst handla om arbete med enskilda elever och kontakt med socialtjänsten till att bli allt mer komplex. Även D-Wester (1996) ger en kort historisk återblick som visar att den första skolkuratoren i Sverige anställdes år 1943.

Kuratorns arbetsuppgifter varierar beroende på kommun, skola och hur rektorn väljer att formulera uppdraget. Arbetstiden påverkar även vilka arbetsuppgifter som kan prioriteras och vilka som får vänta eller väljas bort (D-Wester 1996). Utifrån både Backlunds (2007) kartläggning och D-Westers (1996) beskrivning verkar fokus ligga på arbete med enskilda elever och samarbete med lärare, hem och andra organisationer. Skillnaden jämfört med tidigare handlar alltså främst om kontakt med hemmet samt handledning/rådgivning till lärarna där Backlund (2007) belyser lärarnas känsla av osäkerhet på grund av bristande kompetens gällande elevproblematik. När ett ärende blir aktuellt hos en skolkurator sker det ofta i form av en beställning där problemformuleringen redan är gjort utifrån beställarens uppfattning (D-Wester 2005). I arbetet med eleverna nämns utrednings- och stödinsatser, konflikthantering (SOU 2000:19) och hantering av mobbing (Backlund 2007) som främsta arbetsuppgifterna.

D-Wester (1996) menar att kuratorstjänsten främst finns till för lärarna eftersom det är lärarna som arbetar närmast barnen. Tjänsten ska alltså indirekt påverka eleverna på så vis att elevvårdsteamet (skolkuratoren och skolpsykologen) på skolan arbetar med att förmedla kunskap till läraren som sedan står för elevkontakten. D-Wester (1996) menar vidare att

lärarna på grund av detta är de mest betydelsefulla elevvårdarna, samtidigt vill hon avdramatisera begreppet elevvård och menar på att elevvården är ett gemensamt ansvar för samtliga som arbetar inom skolan.

Backlund (2007) presenterar en undersökning gjord av Lärarförbundet år 2000, det som kuratorerna uppgav som arbetets svårigheter var den diffusa yrkesrollen tillsammans med orimliga förväntningar och yrkets ensamma karaktär. Även internationell forskning visar på liknande resultat. Lieberman (2004) skriver i sin artikel hur kuratorer många gånger lämnades vind för våg för att själv komma fram till vad deras roll i skolan skulle bli. Lieberman (2004) skriver också om vikten av att ha en väl definierad yrkesroll för att åstadkomma goda resultat och göra ett bra arbete. Tidigare forskning visar att många som arbetar med skolkuratorer men också skolkuratorer själva många gånger inte vet vad deras arbete går ut på. En diffus yrkesroll och oklar arbetsfördelning leder till svårigheter att både samverka och att nyttja varandras kompetenser (Backlund 2002).

4.3. Behov

Alla barn behöver bli sedda och bekräftade på ett eller annat sätt och i skolans värld är det läraren som har störst möjlighet att skapa en god relation till eleverna, D-Wester (1996) menar att det är i denna relation som själva grunden till ömsesidig respekt ligger. I den här relationen kan elever som mobbar/mobbas uppmärksammas och relationen till en vuxen fungerar som en viktig skyddsfaktor för att eleverna ska må bra (El-Khoury & Sundell 2005).

Att eleverna inte alltid har en aktiv relation med kuratorn är förståeligt eftersom kuratorns tjänst verkar vara organiserad på så vis att den inte enbart riktar sig direkt till eleverna utan även fungerar som handledande till annan personal på skolan (D-Wester 1996, Backlund 2007).

4.4. Stigmatisering

Den vanligaste orsaken att komma i kontakt med skolkuratorn var år 2000/2001 hög skolfrånvaro. Andra anledningar var störande beteende, kamratsvårigheter, inlärningsproblem (främst koncentrationssvårigheter), psykisk ohälsa samt social problematik (Backlund 2007). Forskning visar på att ungdomstiden är den tid då flest ungdomar börjar konsumera alkohol

och droger och begå brott. Många av dessa ungdomar blir inte missbrukare eller kriminella när de växer upp, men för vissa blir missbruksproblem och kriminalitet en del av vardagen även som vuxna. Ungdomar som har missbruksproblematik och som begår brott i vuxen ålder har många gånger uppvisat beteendeproblematik (exempelvis genom att ha trotsigt, bråkigt och okoncentrerat beteende) i tidig ålder (El-Khoury & Sundell 2005, Skolverket 2010). Om dessa ungdomar kan fångas upp under ett tidigt stadium och inte när det har gått så långt att de har börjat använda droger och begå brott kan vi komma en lång bit på vägen. En viktig uppgift för samhället blir därför att i tid identifiera de ungdomar som riskerar att få problem i framtiden så att rätt hjälp kan erbjudas.

Backlund (2002) skriver att 54 % av de ungdomar och barn som vänder sig till Råd-och Stödenheten i Häbo gör det för att få hjälp med beteendeproblematik (skolrelaterade problem kom på första plats med 64 %). Wester och Eriksson (2005) skriver i sin rapport *Elever som behöver stöd men får för lite* att många på skolan saknar rätt strategier och kompetens för att kunna hjälpa de elever som behöver hjälp. De problem som lärare har svårast att hantera är beteendeproblem. Även internationell forskning (Danmark och Norge) om elevers mående visar att elevernas skolproblematik har en nära anknytning till beteendeproblem (Eriksson och Wester 2005).

Flickor och pojkar vänder sig till skolkuratoren av olika anledningar (D-Wester 1996). Tidigare forskning visar att de som får kuratorns hjälp många gånger är pojkar. Pojkar syns och hörs oftare än flickor och får därför mer uppmärksamhet från lärare i jämförelser med flickor (Backlund 2002). Många lärare är medvetna om problemet men menar att hörs man är chansen större att man får hjälp. Även elever vars föräldrar hörs har större chans att få hjälp. Forskning kring ungas psykiska hälsa visar att pojkar oftare än flickor får hjälp tidigare och att flickors problematik upptäcks först i tonåren. Detta leder till diskussionen om att flickornas problem därför har en tendens till att bli allvarigare då de upptäcks i en senare ålder (Backlund 2002).

4.5. Inflytande

Ett villkor för att skolan och elevvården ska utvecklas är personal- och elevinflytande, forskning visar att möjlighet att påverka den egna arbetssituationen är betydelsefull för trivseln i arbetet. Inom skolans värld kan denna påverkan endast ske inom vissa ramar

eftersom skolan påverkas av en mängd yttre faktorer t ex skollagen, kommun, resurstilldelning (SOU 1980:50).

Den åldersgrupp som vi har valt att arbeta med i vår undersökning befinner sig utvecklingsmässigt i en viktig fas där skolan spelar en viktig roll eftersom eleven här har möjlighet att träffa vuxna förebilder som inte är deras föräldrar (D-Wester 1996). Detta är viktigt särskilt för de barn som växer upp i splittrade familjer. Det har visat sig att positivt erkännande och nära relationer till andra vuxna än de i familjen är viktiga skyddsfaktorer (Backlund 2007). Självbilden börjar ta form och dess utveckling spelar en stor roll för hur barnet ser på sig själv som person, denna utveckling spelar en stor roll även för självbildens fortsatta utveckling senare i tonåren. Det är därför viktigt att eleverna känner sig inkluderade och att de har en plats både i klassen och på skolan. Barn i den här åldern förbereder sig inför vuxenlivet och det är nu de lär sig om samhället och dess attityder och värderingar (D-Wester 1996).

Det som eleverna i den här åldern upplever tar de sedan med sig vidare i livet (D-Wester 1996). Det är därför viktigt att eleverna får vara med och påverka. Rädda barnen har under år 2008 genomfört en undersökning som bland annat visar på vad elever vill ha inflytande över i skolan. Rapporten tar upp problematiken gällande hur elevernas inflytande ofta begränsas till att gälla frågor som inte har att göra med själva utbildningen samt frågor som inte är gemensamma för hela skolan. Definitionen av elevinflytande görs av vuxna som även bedömer huruvida eleverna har tillräckligt med inflytande eller inte. För eleverna innebär detta att de tvingas förlita sig på de vuxnas ”goda vilja”. Detta myndighets- och vuxenperspektiv präglar den svenska skolan både i lagstiftning och i den dagliga verksamheten (Tham 1998). Sorgligt nog visar det sig att äldre elever upplever att de har mindre inflytande jämfört med yngre elever, något som helt strider mot både barnkonventionen och svensk lagstiftning som säger att det med barnets ålder och mognad även ska följa ett ökat inflytande. I barnkonventionen framgår även att eleverna har rätt till att få kunskap om sina rättigheter (Rädda Barnen 2008, Barnombudsmannen 2010).

BARNETS RÄTT TILL UTBILDNING och barnets rätt att uttrycka sin åsikt och få veta att vuxna lyssnar är var för sig centrala delar av Barnkonventionen. Tillsammans innebär de att barn inte bara har rätt att gå i skolan, de har också rätt att påverka sin vardag i skolan (Rädda Barnen 2008:7).

I propositionen om lagändringen gällande den nya skollagen som ska börja gälla i juli månad år 2011 sägs att det är varje elevs rättighet att ha tillgång till en skolkurator på skolan (Utbildningsdepartementet 2010). Som vi inledningsvis skrev har vi inte hittat någon tidigare forskning som lägger fokus på elevernas syn på skolkuratoren. Vad vi vet har alltså ingen annan tidigare undersökt det som vi ska undersöka vilket gör det extra spännande. Eftersom tillgång till skolkuratoren är varje elevs rättighet tycker vi att det är intressant att undersöka elevernas upplevelse av denna, vi vill alltså presentera kuratorn utifrån ett annat perspektiv. Vårt bidrag till den redan befintliga litteraturen och forskningen gällande skolkuratoren blir alltså ett elevperspektiv.

5. Teori

För att lättare kunna analysera vår undersökning har vi valt att använda oss av organisationsteori. Organisationsteorin används ofta vid studier av olika organisationer och företag där dessa studeras utifrån olika perspektiv. Eftersom även skolan ses som en organisation (Backlund 2007) finner vi att teorin kan vara användbar för att lättare kunna analysera vårt resultat.

Bolman och Deal (2005) tar i boken ”*Nya perspektiv på organisation och ledarskap*” upp fyra olika perspektiv ur vilka en organisation kan studeras. Av dessa passar det politiska och det strukturella perspektivet bäst för att studera skolan som organisation.

5.1. Det politiska perspektivet

Bolman och Deal (2005) sammanfattar det politiska perspektivet i fem viktiga påståenden:

1. Organisationer är *koalitioner* som består av många olika och olikartade individer och intressegrupper.
2. Mellan koalitionsmedlemmarna finns det bestående skillnader i värderingar, åsikter, information, intressen, tolkningar av verkligheten.
3. Huvuddelen av alla viktiga beslut handlar om fördelning av *knappa resurser*, det vill säga om vem som får vad.
4. Knappa resurser och bestående skillnader ger *konflikter* en central plats i organisationsdynamiken och gör *makt* till den viktigaste tillgången.

5. Mål och beslut växer fram genom *förhandling, köpslående och tävlande om bra positioner* mellan konkurrerande intressenter (Bolman & Deal 2005:232-233).

För att lättare förstå hur skolan som organisation fungerar kommer vi att utgå från ovan nämnda påståenden i vår analys.

Enligt det politiska perspektivet är politik den process som innebär att fatta beslut och fördela knappa resurser bland olika intressen. Konflikter och makt har därför centrala roller i det politiska perspektivet.

5.1.1. Konflikter

Knappa resurser i kombination med olika intressegrupper leder ofta till en konflikt gruppmedlemmarna emellan, vem ska i slutändan få ta del av resurserna? Utifrån det politiska perspektivet är konflikt nödvändigt och behöver inte alltid vara negativt. Det är ingen hemlighet att organisationer alltid kommer att ha för lite resurser, någon kommer alltid att känna att han/hon har fått för lite, individer kommer att tävla om jobb, titlar och prestige. Konflikter är naturliga och omöjliga att undvika. Utmaningen blir därför att inte lösa konflikterna utan att använda sig av rätt strategier och taktiker för att kunna hantera dem. (Bolman & Deal 2005).

Att använda sig av rätt strategi kan leda till en positiv utveckling för organisationer där individer som inte trivs med sin situation kan i viljan av förändring, både personlig och i samhället i stort, utveckla kreativitet i sitt arbete. Innovationsförmågan kan stimuleras vilket gör en organisation till en mer livaktig, anpassningsbar och effektiv arbetsplats. Fel sätt att hantera konflikter på kan i sin tur leda till interna stridigheter och destruktiva maktkamper (Bolman & Deal 2005).

Konflikter uppstår ofta i gränslandet mellan olika intressegrupper. Bolman och Deal (2005) skiljer mellan vertikala och horisontella konflikter där vertikala konflikter främst handlar om konflikter mellan olika nivåer och horisontella konflikter handlar om konflikter mellan olika avdelningar och divisioner. Det politiska perspektivet menar också att konflikter kan "importeras" från samhället i övrigt. En chefs utmaning blir därför att bli medveten om konflikterna och sedan hantera dessa på ett smidigt sätt. Ett sätt att göra det på kan vara att på

ett övertygande sätt föra sin grupps talan bland de övriga intressegrupper som finns på den politiska arenan (Bolman & Deal 2005).

5.1.2. Makt

Som vi har skrivit innan spelar makt en viktig roll i det politiska perspektivet. Diskussionen förs kring hur makt fördelas och utövas. Bolman och Deal skriver i referens till Pfeffer att makt kan definieras som ”den potentiella förmågan att påverka beteenden, ändra handlingsförlopp, övervinna motstånd och få människor att göra sådant de annars inte skulle ha gjort” (Bolman & Deal 2005:234-235). Makt ses även som en förutsättning för att de mål en organisation har ska uppnås (Bolman & Deal 2005).

Vanligtvis uppstår makt i samband med konflikter mellan olika intressegrupper. Eftersom motstridiga intressen ses som nödvändiga och oundvikliga enligt det politiska perspektivet blir frågan i stället hur de olika intressegrupperna ska organisera sig för att få den makten de vill ha. Ur ett politiskt perspektiv är det ett ständigt maktspel där den som skaffar sig makten blir spelets vinnare även om den inte har rätt till det och även om den inte kommer att använda sig av makten på ett rättvist eller klokt sätt (Bolman & Deal 2005).

5.2. Det strukturella perspektivet

Det strukturella perspektivet som Bolman och Deal (2005) väljer att benämna det i boken ”*Nya perspektiv på organisation och ledarskap*”, lägger sin vikt på hur organisationer är strukturerade. Genom att ha den rätta strukturen kan en organisations mål uppnås och effektiviteten i organisationen öka. För att lättare kunna analysera vår undersökning tänker vi främst lägga fokus på två teman som tas upp i boken: strukturella dilemman och metoder för samverkan.

5.2.1. Strukturella dilemman

Två centrala frågor gällande hur organisationer struktureras är differentiering vilket förklarar hur arbetsuppgifter fördelas och integrering som går ut på hur arbetsuppgifter samordnas. Att strukturera organisationer där flera olika professioner arbetar tillsammans är mycket vanligt idag, även i skolans värld. Bolman och Deal (2005) skrivet att alla levande varelser hittar

vägar för att skapa specialiserade roller. Eftersom arbetsuppgifterna har professionaliserats krävs det många gånger en yrkesutbildning, vilket leder till att olika yrkesgrupper besitter en viss kunskap om specifika områden som kanske chefer eller andra på arbetsplatsen inte har. Eftersom alla besitter olika kunskaper krävs det strategier där informationen kan spridas och där andra på företaget kan ta del av den. Differentiering kräver därför utveckling av föreskrifter kring vad varje individ ska göra. Detta kan göras genom att införa arbetsbeskrivningar, fastlagda procedurer, rutiner eller uttalade regler. Trots fördelarna med differentiering (hur arbetsuppgifter fördelas) blir utmaningen att hitta strategier där olika yrkesgrupper eller specialister kan samverka med varandra; med andra ord integreras. Ju fler yrkesgrupper en och samma organisation har desto svårare är det att bevara en fokuserad och samlad verksamhet där alla kan ta del av varandras kunskaper (Bolman & Deal 2005).

Ytterligare ett dilemma som Bolman och Deal (2005) tar upp är glapp kontra överlappning som är vanligt på företag som saknar tydlig fördelning av ansvarsområden. Sådana företag riskerar att få olika frågor att inte bli färdiga då det saknas tydliga rutiner kring vem som ska göra vad. Överlappning kan i sin tur leda till att en och samma uppgift görs flera gånger av flera olika individer vilket är slöseri med både resurser och tid. Bristande klarhet kontra kreativitet är ännu ett dilemma som tas upp av Bolman och Deal (2005). När anställda inte har klara definitioner på vad de ska göra kan de utforma sina roller utifrån sina personliga preferenser i stället för de mål organisationen har vilket många gånger leder till problem (Bolman & Deal 2005). Hur en organisation är strukturerad spelar alltså en viktig roll. Att ha den rätta strukturen kan hjälpa organisationen att undvika problem och komplikationer som kostar företagen både tid och pengar.

5.2.2. Metoder för samverkan

För att ett företag ska arbeta så effektivt som möjligt är strategier som kan få olika specialistroller att samverka ett måste. Bolman och Deal (2005) urskiljer två olika metoder som en organisation kan använda sig av för att samordna insatser på både individuell samt gruppnivå, vertikal och lateral samordning.

I vertikal samordning är det arbetarna på en högre nivå i organisationen som kontrollerar och samordnar medarbetarna på lägre nivåer. Detta sker genom formell makt vilket innebär regler, planerings- och kontrollsystem samt policy. Ett sätt att kontrollera medarbetarna är att

utse en chef som har formell makt och som har det formella ansvaret för att organisationen uppfyller de mål som den har (Bolman & Deal 2005).

I lateral samordning ligger vikten i stället på mindre formaliserade och mer flexibla regler och system. Informell kommunikation spelar därför en viktig roll i den laterala samordningsmodellen. Informella/formella möten ger möjligheter till dialog och beslut. Relationer utvecklas och nätverk skapas som i sin tur leder till att allt fler organisationer på ett effektivt sätt kan samverka. Trots fördelarna med den laterala samordningsmodellen kan det finnas problem i form av att samverkan kan ta mycket tid och energi. Hur väl en organisation samverkar beror på samordnarens förmågor och trovärdighet (Bolman & Deal 2005).

Anledningen till varför vi vill studera hur en skola fungerar är för att skolan är elevernas ”arbetsplats” som eleverna går till varje dag, skolan spelar därför en viktig roll i vår undersökning. Som vi tidigare har skrivit kan man se på skolan som en organisation bestående av en chef (rektorn), en sammansättning av olika yrkesgrupper (läraren, skolkurator, skolsyster osv.) samt den viktigaste gruppen för den här organisationen; nämligen klienterna (eleverna).

Det politiska och strukturella perspektivet kan hjälpa oss att få en bättre uppfattning kring hur strukturen på skolan kan se ut, vilka dilemman och utmaningar en skola ställs inför samt vilka samhällsliga faktorer det är som påverkar skolan. Vi vill använda de olika perspektiven i relation till syftet med vår undersökning där fokus ligger på eleverna och deras uppfattning av skolkuratorn. Detta gör vi utifrån våra rubriker; skolkuratorns yrkesroll och tillgänglighet, elevernas behov av skolkuratorn och eventuell stigmatisering rörande att använda sig av tjänsten.

6. Resultat

Vårt resultat kommer att presenteras utifrån ovan nämnda rubriker: tillgänglighet, yrkesroll, behov och stigmatisering. De två sista rubrikerna kommer att integreras eftersom de många gånger går in i varandra. Ovanstående rubriker har följt oss under arbetets gång och det är utifrån dessa som enkätfrågorna har formulerats. Det första diagrammet visar vilka som ingår i undersökningen, vilken klass och skola eleverna går i samt vilket kön de har.

Efter varje rubrik kommer vårt resultat att presenteras i form av diagram och korstabeller. Ibland kommer vi även att jämföra vissa frågor med varandra, detta för att få en djupare förståelse kring sambandet mellan frågorna. I sådana frågor kommer p-värdet att presenteras (för förklaring på p-värdet se under rubriken *Tillförlitlighet*). I nästa kapitel kommer samtliga diagram och tabeller att analyseras.

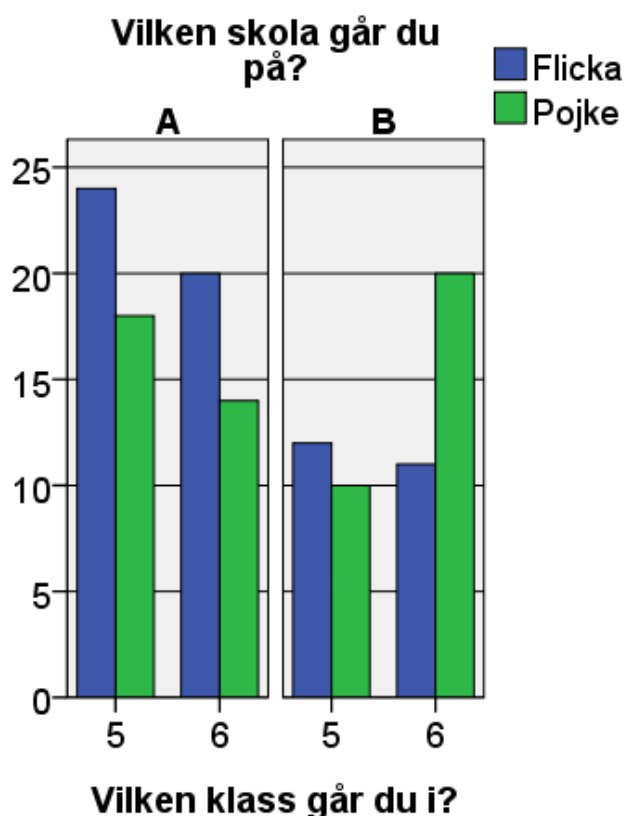

Diagram 1. Undersökningens deltagare.

Diagram 1 visar vilka och hur många som ingår i undersökningen. Totalt ingår 131 stycken elever i undersökningen. Av dessa är 67 stycken flickor och 62 stycken pojkar (n=129). 64 elever går i femte klass och 67 i sjätte klass (n=131). I skola A går totalt 76 elever och av dessa går 42 stycken i femte klass och 34 stycken i sjätte klass. 44 stycken är flickor och 32 stycken är pojkar (n=129). I skola B går totalt 55 stycken elever och av dessa går 22 stycken i femte klass och 33 stycken i sjätte klass (n=131). 23 stycken är flickor och 30 stycken är pojkar (n=129).

Eleverna i undersökningen är relativt jämfördelade gällande årskurs och kön, det som skiljer skolorna åt är antalet elever på varje skola. Eftersom vi inte har kunnat se några större skillnader i elevernas svar beroende på kön och vilken skola eller klass de går i kommer resultatet inte att presentera dessa jämförelser utan fokus ligger på eleverna som en hel grupp.

6.1. Tillgänglighet och yrkesroll

För att få en bild av hur eleverna upplever kuratorns yrkesroll och tillgänglighet på skolan har vi ställt ett antal frågor som vi tycker belyser detta, dessa kommer att presenteras här.

		Jag har någon gång pratat med kuratorn:		
		Ja	Nej	Total
Jag vet vad kuratorn heter:	Ja, inte skrivit namn	5	5	10
	Ja, skrivit namn	23	7	30
	Nej	13	72	85
	Total	41	84	125

Tabell 2. Jämförelse av elevernas kunskap om kuratorns namn och om de har pratat med kuratorn (p=0 %).

I tabell 2 har vi jämfört om eleverna någon gång har pratat med skolkuratoren (n=128) och om eleverna vet vad skolkuratoren heter (n=128). Eleverna fick påståendet ”Jag vet vad kuratorn heter”. De hade sedan möjlighet att svara Ja alternativt Nej samt att skriva kuratorns namn, där av svarsalternativen ovan. Tabellen visar antalet elever och vi kan se är att de elever som aldrig har pratat med skolkuratoren är de som flest gånger har svarat att dem inte vet vad han/hon heter, 72 stycken. Majoriteten, 23 stycken, av de elever som har pratat med skolkuratoren vet vad han/hon heter medan 13 stycken av dessa eleverna inte vet skolkuratorns namn.

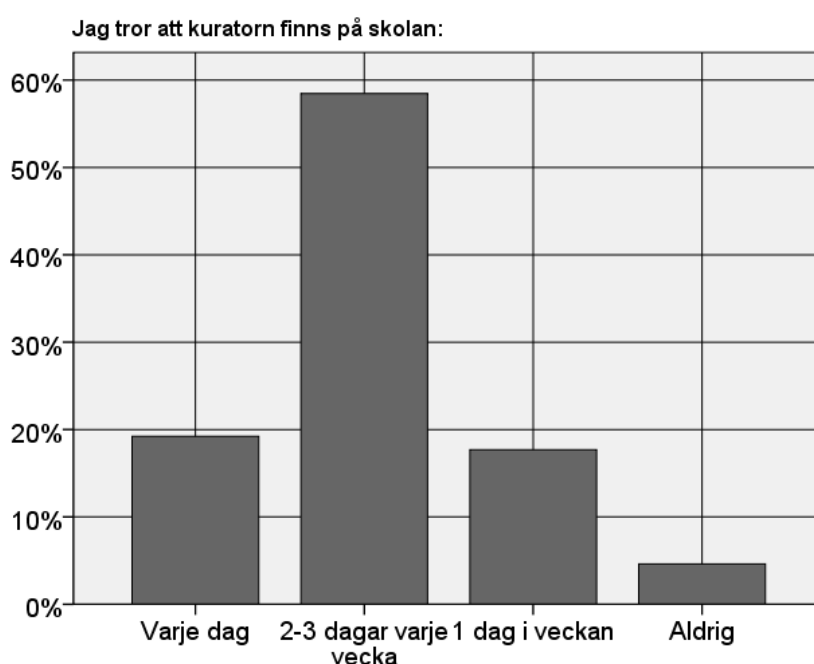

Diagram 3. Elevernas upplevelse av kuratorns närvaro på skolan (n=130).

Diagram 3 visar hur eleverna har svarat på frågan om hur ofta kuratorn finns på skolan. 59 % har svarat 2-3 dagar i veckan. 19 % av eleverna har svarat att de tror att kuratorn finns på skolan varje dag och 18 % tror att kuratorn finns på skolan 1 dag i veckan. Endast ett fåtal, 5 % av eleverna, tror att kuratorn aldrig finns på skolan.

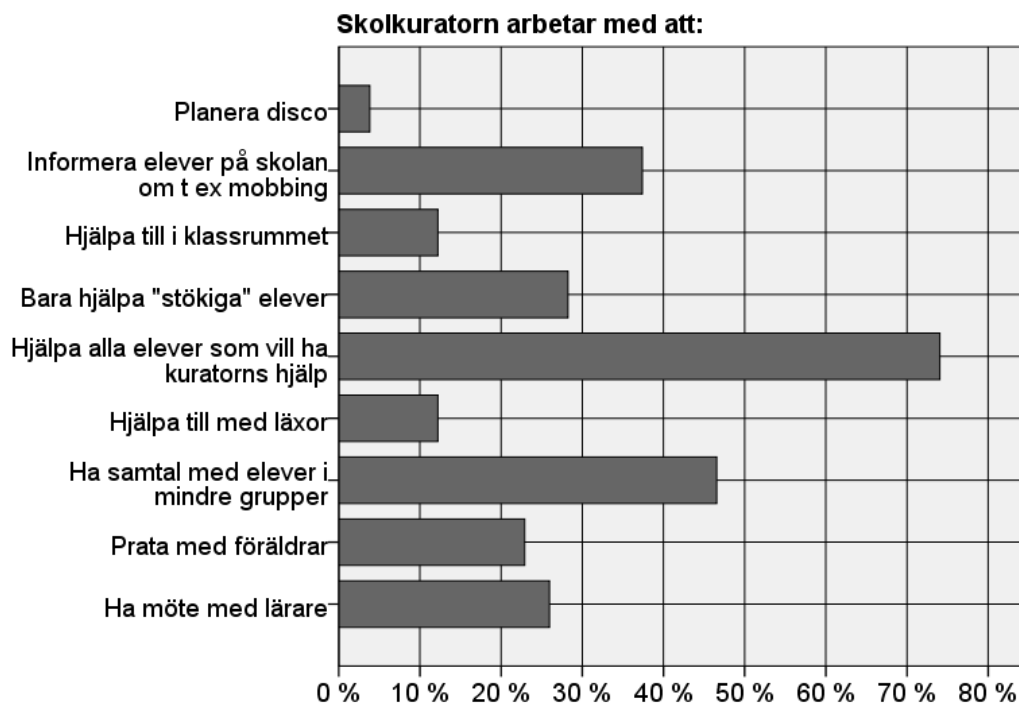

Diagram 4. Elevernas upplevelse av vad kuratorn arbetar med (n=131).

Diagram 4 visar elevernas svar på frågan om skolkuratorns yrkesroll, här har eleverna fått sätta hur många kryss de vill. Varje stapel i diagrammet visar hur många procent av eleverna som har valt att kryssa för det aktuella påståendet. Nedan presenteras de tre svarsalternativen som flest elever har valt att kryssa för. Majoriteten av eleverna har svarat att skolkuratorn arbetar med att "Hjälpa alla elever som vill ha kuratorns hjälp", 74 %. 47 % har svarat att kuratorn arbetar med att "Ha samtal med elever i mindre grupper" och 37 % av eleverna har svarat att kuratorn arbetar med att "Informera elever på skolan om t ex mobbing".

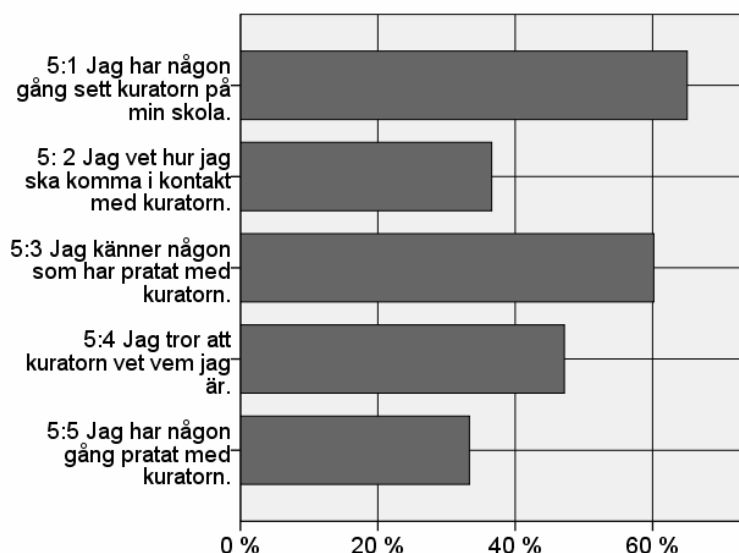

Diagram 5. Fem frågor gällande kuratorns tillgänglighet.

I diagram 5 ser vi att 34 % av de svarande eleverna någon gång har pratat med skolkuratorn vilket innebär att 66 % inte har gjort det (n=128). 48 % av eleverna tror att kuratorn vet vilka de är (129). Mer än hälften av eleverna 61 % känner någon som har pratat med kuratorn (n=129). 63 % av eleverna vet inte hur de ska gå tillväga för att komma i kontakt med kuratorn (n=129) men flertalet av eleverna har någon gång sett kuratorn på sin skola 65 % (n=126).

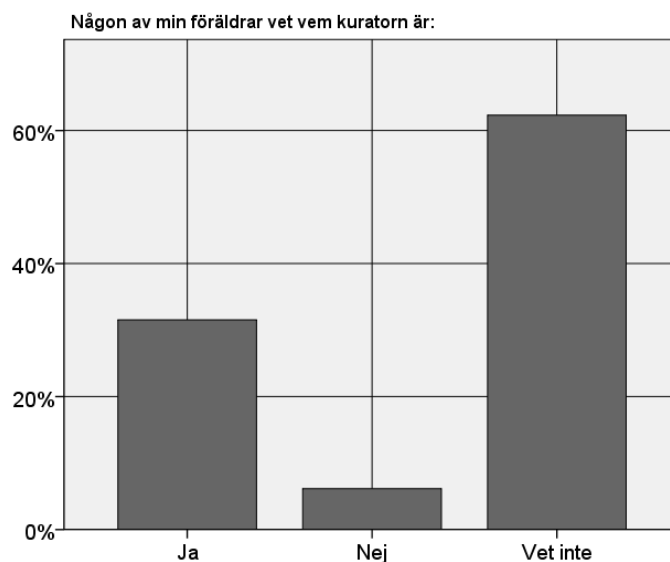

Diagram 6. Elevernas upplevelse om föräldrarna vet vem kuratorn är (n=130).

Diagram 6 ger svar på om eleverna vet om någon av deras föräldrar vet vem skolkuratorn i är. 70 % har svarat att de inte vet medan 19 % har svarat att deras föräldrar vet vem skolkuratorn är. Resterande 12 % har svarat att deras föräldrar inte vet vem kuratorn är.

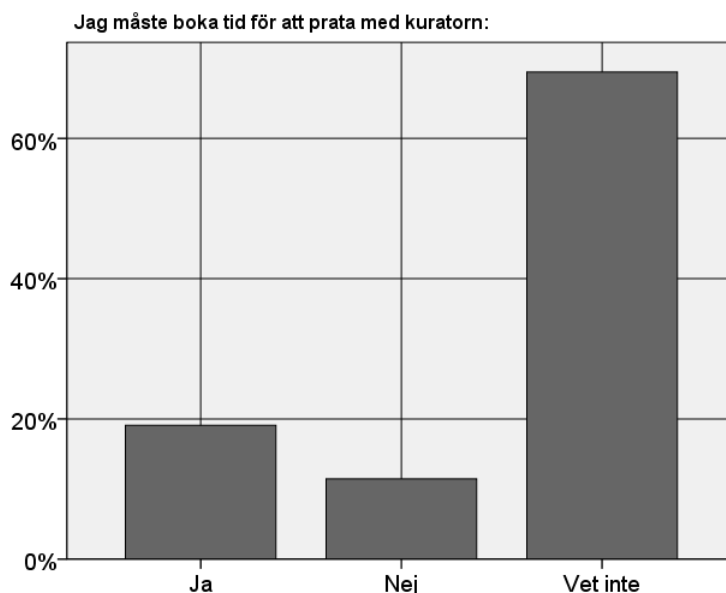

Diagram 7. Elevernas kunskap gällande tidsbokning (n=131).

Diagram 7 visar att 70 % av de svarande eleverna inte vet om de måste boka tid eller inte för att prata med kuratorn. 19 % säger att man måste boka tid medan 11 % menar att man inte måste göra det.

		Jag vet hur jag ska komma i kontakt med kuratorn:		
		Ja	Nej	Total
Jag har någon gång pratat med kuratorn:	Ja	74 %	26 %	100 %
	Nej	19 %	81 %	100 %
	Totalt	38 %	62 %	100 %

Tabell 8. Jämförelse mellan kuratorns tillgänglighet och om eleverna har pratat med kuratorn (p=0 %).

I tabell 8 kan vi se samband mellan om eleverna någon gång har pratat med kuratorn (n=128) och om elever vet hur de ska göra för att komma i kontakt med henne/honom (n=129). De elever som någon gång har pratat med kuratorn vet oftast hur de ska göra för att komma i kontakt med henne/honom, 74 %. Medan flertalet av de elever som aldrig har pratat med kuratorn inte vet hur de ska gå till väga, 81 %.

6.2. Behov

Under rubriken behov lägger vi fokus på elevernas behov av skolkuratorn alternativt andra vuxna. Frågorna har ställts för att ta reda på vem eleverna vänder sig till om de känner att de behöver prata med en vuxen på skolan samt när/var eleverna efterfrågar fler vuxna på skolan.

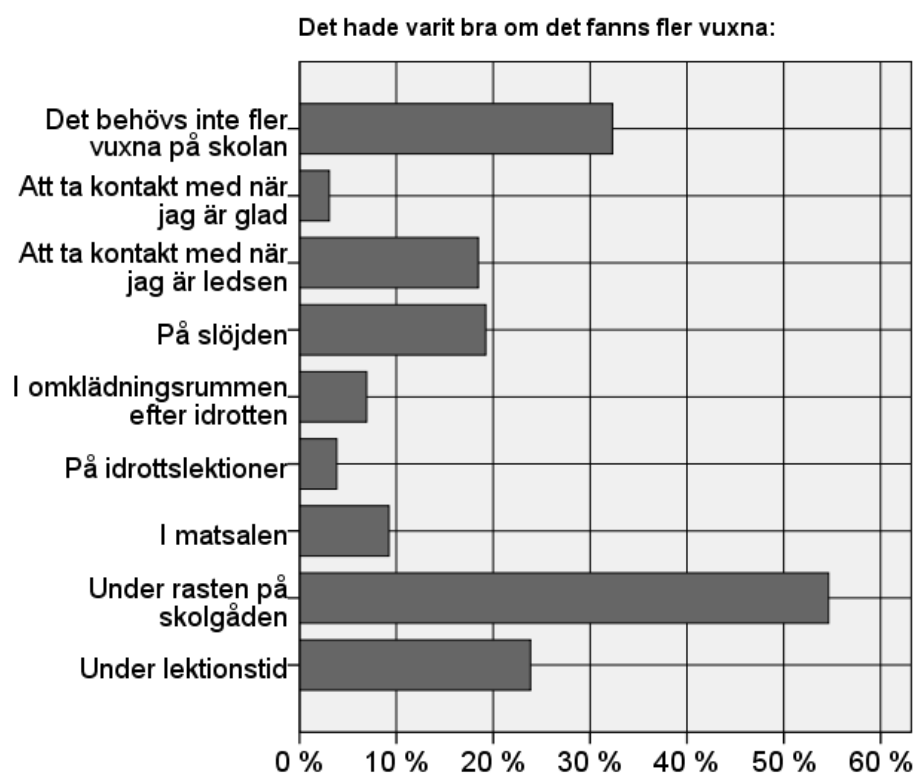

Diagram 9. Var/när eleverna efterfrågar fler vuxna på skolan (n=130).

På påståendet i diagram 9 fick eleverna välja max tre av de presenterade svarsalternativen till vänster i diagrammet, varje stapel i diagrammet visar hur många procent av de svarande eleverna som har valt att markera just det alternativet. 55 % av eleverna svarade att det hade

varit bra om det fanns fler vuxna på skolgården. 32 % valde att kryssa för alternativet ”Det behövs inte fler vuxna”. Medan 24 % av eleverna tycker att det hade varit bra om det fanns fler vuxna under lektionstid. Nästan exakt lika många elever, ungefär 19 %, har svarat att de tycker att det vore bra om det fanns fler vuxna på slöjden samt att ta kontakt med när de är ledsna.

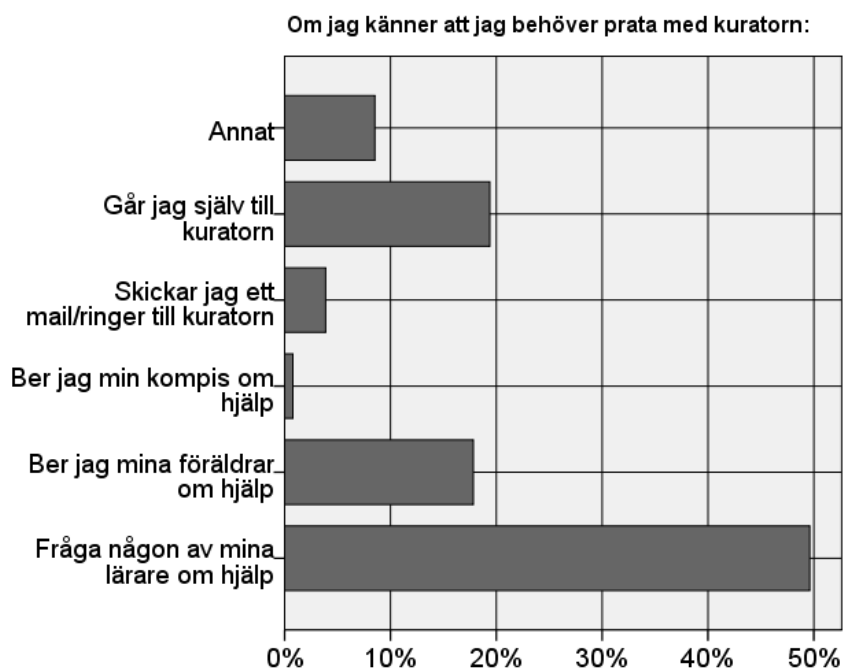

Diagram 10. Hur eleverna gör för att komma i kontakt med kuratorn. (n=129).

Diagram 10 redovisar hur eleverna går tillväga om de vill prata med skolkuratorn. Eleverna har fått välja ett av ovanstående alternativ. De tre populäraste svarsalternativen presenteras här. 50 % av eleverna har svarat att de frågar en lärare. 19 % svarade att de själva går till kuratorn och 18 % att de hade bätt sina föräldrar om hjälp.

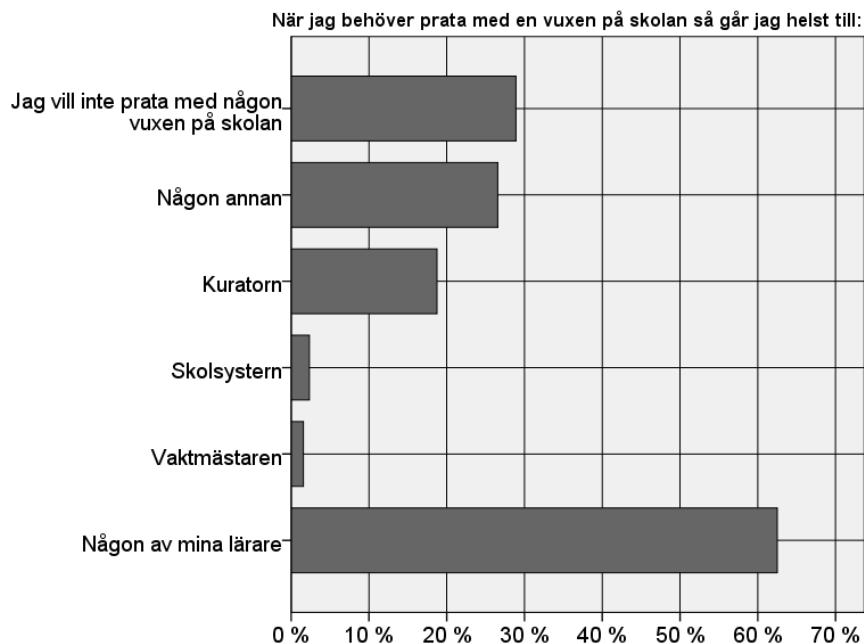

Diagram 11. Vem eleverna vänder sig till på skolan när de behöver prata med en vuxen (n=128).

I diagram 11 fick eleverna kryssa för max två av de ovanstående alternativen till vänster. Påståendet som elever fick svara på var ”När jag känner mig arg/ledsen och behöver prata med någon vuxen på skolan så går jag helst till”. På bilden kan vi se att majoriteten av eleverna, 63 % i första hand hade vänt sig till någon lärare medan 19 % helst går till kuratorn. En stor del av eleverna, 29 % har valt att kryssa för ”Jag vill inte prata med någon vuxen på skolan” och 27 % av eleverna väljer att gå till någon annan än de föreslagna alternativen.

6.3. Stigmatisering

Tanken med att ha stigmatisering som en rubrik har varit att ta reda på om det finns något stigmatiserande i att prata med en skolkurator. De frågor i enkätundersökningen som har med stigmatisering att göra är frågor om hur det skulle kännas att prata med en skolkurator samt om eleverna trodde att de skulle bli retade av andra i klassen eller på skolan om de berättade att de pratat med skolkuratoren.

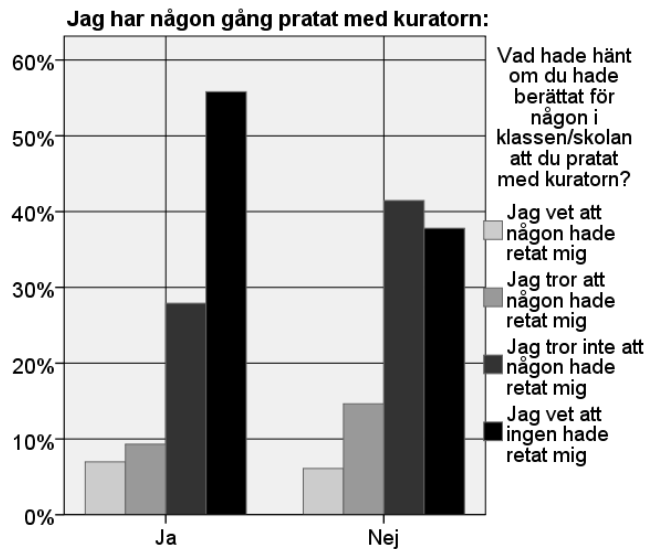

Diagram 12. Elevernas rädsla för stigmatisering jämfört med om de har prata med kuratorn. (p=25 %)

I diagram 12 ser vi att av de elever som någon gång har pratat med skolkuratorn (n=128) vet majoriteten, 56 % att ingen hade retat dem. 28 % har svarat att de tror att någon hade retat dem medan 9 respektive 7 % antingen tror eller vet att någon hade retat dem. Av de elever som aldrig har pratat med kuratorn har 42 % valt att kryssa för ”Jag tror inte att någon hade retat mig” (n=127) och 38 % ”Jag vet att ingen hade retat mig”. 15 % av dessa elever tror att någon hade retat dem medan 6 % vet att de hade blivit retade.

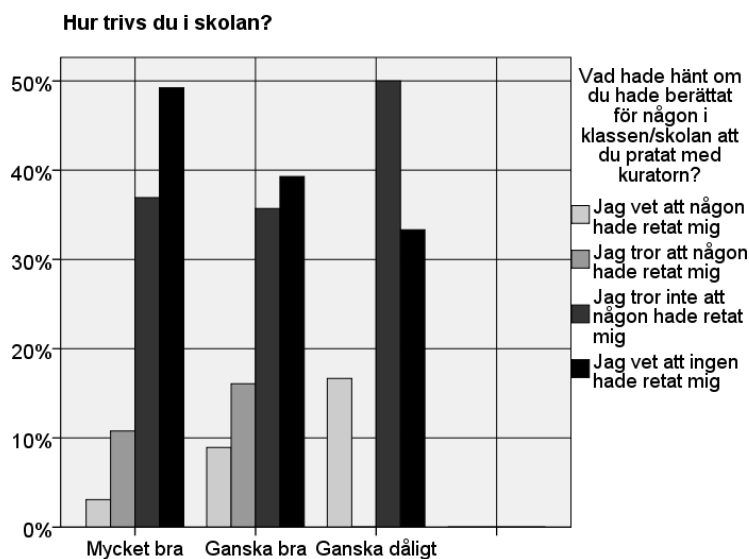

Diagram 13. Hur eleverna trivs i skolan jämförs med rädsla för stigmatisering. (p=50 %)

I diagram 13 har vi jämfört frågan ”Vad hade hänt om du hade berättat för någon i klassen eller på skolan att du pratat med kuratorn” (n=127) med frågan ”Hur trivs du på skolan” (n=130). Av de elever som trivs mycket bra i skolan vet majoriteten, 49 % att ingen hade retat dem. 37 % av eleverna tror inte att någon hade retat dem medan 11 respektive 3 % tror respektive vet att någon hade retat dem. 39 % av de elever som trivs ganska bra vet att ingen hade retat dem medan 36 % tror att ingen hade gjort det. 16 respektive 9 % av dessa elever tror respektive vet att någon hade retat dem. Majoriteten, 50 % av de elever som trivs ganska dåligt tror inte att någon hade retat dem medan 17 % vet att de hade blivit retade. 33 % är säkra på att de inte hade blivit retade om de berättat att de har pratat med skolkuratorn.

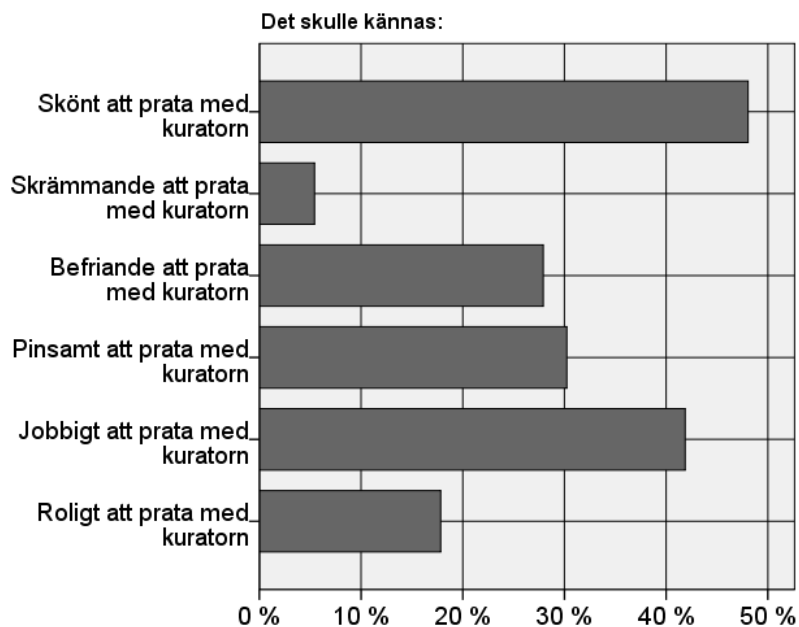

Diagram 14. Elevernas upplevelse av hur det skulle kännas att prata med kuratorn (n=129).

Eleverna fick i diagram 14 ett påstående ”Om jag skulle behöva prata med kuratorn skulle det kännas”. Av alternativen presenterade i diagrammet fick de välja max två stycken, varje stapel i diagrammet visar hur många procent av eleverna som valt att markera just detta svar. Nedan presenteras de fyra svarsalternativen som flest elever valt att markera. Majoriteten av eleverna tycker att det skulle kännas skönt att prata med kuratorn, 48 %. 42 % tycker att det skulle kännas jobbigt. 30 % av eleverna tycker att det skulle kännas pinsamt att behöva prata med kuratorn medan nästa lika stor andel, 28 % tycker att det skulle generera i en befriande känsla.

7. Analys

Syftet med vår uppsats har varit att undersöka elevernas bild av skolkuratorns roll och tillgänglighet på skolan samt vilket behov eleverna själv upplever att de har av kuratorn och om de upplever det som stigmatiserande att använda sig av kuratorstjänsten. I detta kapitel kommer vi att analysera vårt ovan presenterade resultat och empirin kommer att knytas samman med det politiska och det strukturella perspektivet som presenterats i teoridelen. Texten kommer att formuleras utifrån de fyra rubrikerna (yrkesroll och tillgänglighet, behov samt stigmatisering) som har följt oss genom hela arbetet.

7.1. Yrkesroll och tillgänglighet

För att få en bred bild av elevernas uppfattning om kuratorns tillgänglighet och yrkesroll har enkätfrågorna handlat om elevernas uppfattning gällande hur ofta kuratorn befinner sig på skolan och vad han/hon arbetar med. Yrkesrollen och tillgängligheten till kuratorn har undersökts med hjälp av frågor där eleverna har fått svara på om de vet vad kuratorn heter samt hur man kommer i kontakt med henne/honom. Frågorna har gett svar på om eleverna själva har varit i kontakt med kuratorn och om de känner någon annan som har varit det. Med hjälp av enkätfrågorna kan vi belysa elevernas bild av huruvida deras föräldrar vet vem som är kurator på skolan och om de tror att kuratorn vet vem de är. Under rubriken tillgänglighet ryms alltså frågor rörande elevernas (och föräldrarnas) relation till kuratorn samt hur lätt eller svårt det är för eleverna att komma i kontakt med henne/honom. Märk väl att vi inte har undersökt om kuratorn faktiskt är tillgänglig eller inte. Det som vi har intresserat oss för är istället vad eleverna tror; resultatet visar oss på så vis elevernas upplevelse av ifall kuratorn är tillgänglig eller inte. Detta är intressant eftersom vår tolkning är att kuratorns tillgänglighet i förhållande till eleverna spelar en viktig roll för deras möjlighet att använda sig av kuratorstjänsten. Vi utgår ifrån att det troligtvis blir svårare för eleverna att använda sig av kuratorstjänsten om de upplever kuratorn som otillgänglig.

7.1.1. Makt

Med tanke på den press som dagens lärare arbetar under (Flodin 2007) finns det precis som man pekar på i propositionen om en ny skollag (Utbildningsdepartementet 2010) ett behov av

skolkuratorer. Utifrån vår undersökning kan vi se att det uppstår en spänning mellan eleverna och lärarna gällande rätten till och behovet av skolkuratoren. Lärarna är i behov av handledning (Backlund 2007, D-Wester 1996) men skolkuratoren ska finnas till för eleverna. Skolan som arbetsplats för både elever och lärare med rätt till kurator som resurs leder till konflikter grupperna emellan där makten blir den viktigaste tillgången. Eleverna befinner sig här i ett underläge då majoriteten enligt vår undersökning inte vet hur de ska gå till väga för att komma i kontakt med skolkuratoren (diagram 5:2). Eftersom lärarna tillhör personalen på skolan antar vi att de har kunskap om hur de ska göra för att komma i kontakt med henne/honom. Man skulle kunna se på eleverna som spelets förlorare eftersom de har blivit fräntagna makten medan andra aktörer förvaltar den på ett sådant sätt att eleverna nästintill kan ses som maktlösa i frågan gällande kuratorstjänsten.

63 % av eleverna vet inte hur de ska gå till väga för att komma i kontakt med skolkuratoren (diagram 5:2) och 70 % vet inte om de måste boka tid eller inte för att prata med honom/henne (diagram 7). Utifrån vår definition av tillgänglighet (hur lätt eller svårt det är för eleverna att komma i kontakt med kuratorn oavsett hur ofta alternativt sällan kuratorn befinner sig på skolan) tolkar vi det som att majoriteten av eleverna ser tjänsten som otillgänglig. Att majoriteten av eleverna inte vet hur de ska komma i kontakt med kuratorn innebär att förfrågan antagligen måste gå via en vuxen, förutsatt att eleverna är medvetna om att tjänsten över huvudtaget finns. Det verkar alltså som om eleverna på de undersökta skolorna inte själva har makten att avgöra om de behöver prata med kuratorn utan detta beslut lämnas till en vuxen att avgöra, en vuxen som har mer makt jämfört med eleven.

Undersökningen visar att flertalet av de elever som någon gång har pratat med skolkuratoren vet hur de ska komma i kontakt med honom/henne (tabell 8). Detta betyder vidare att de elever som aldrig har pratat med kuratorn, alltså majoriteten av eleverna (diagram 5:5), inte vet hur de ska gå till väga (tabell 8). I våra ögon innebär detta att man som vuxen begränsar elevernas rättigheter på så vis att eleven inte själv kan välja om han/hon vill prata med någon vuxen som inte är dennes lärare, åtminstone vid första kontakten (som skulle kunna tänkas vara den viktigaste). Vi kan anta att det finns en risk att eleven blir nekad samtal med kuratorn eller att eleven låter bli att be om det på grund av utomstående faktorer så som relationen till läraren alternativt stigmatisering. Med den kompetens som kuratorn har skulle han/hon kunna vara ett bra alternativt vuxenstöd, det skulle innebära att eleverna inte var begränsade till att vända sig till läraren som förfogar över mer makt än eleven. Som vi ser det,

både fördelas och utövas makten av andra än eleverna vilket innebär att de konflikter som vanligtvis uppstår i en maktkamp uteblir.

7.1.2. Kunskap

Kurators spretiga yrkesroll (Backlund 2007) minskar tillgängligheten för eleverna som har mindre makt och därav mindre att säga till om i jämförelse med andra vuxna på skolan och samhället i övrigt. Elevernas bild av vad skolkuratoren arbetar med presenteras i diagram 4, vår tolkning av diagrammet är att eleverna inte är helt överens om vad deras skolkuratorer har för arbetsuppgifter. För att eleverna ska kunna använda tjänsten behöver de ha kunskap om den och möjlighet att påverka så att den passar deras behov (för vem kan bättre än eleverna själv säga vad de behöver och på vilket sätt de behöver det?). För att detta ska kunna ske behöver eleverna tilldelas makt vilket skulle kunna ske genom vertikal samordning. Ansvariga för skolan alternativt ansvariga på kommunnivå har den svåra uppgiften att fördela knappa resurser. Men att samordna och leda skolan på olika sätt med hjälp av policy, regler, planerings och kontrollsystem kan även ses som en möjlighet. Genom dessa kan eleverna tilldelas kunskap om kuratorn vilket också ger dem makt och möjlighet att konkurrera med lärarna om tjänsten.

I diagram 5:5 ser vi att 34 % av eleverna någon gång har pratat med skolkuratoren på deras skola, om detta har skett som ett strukturerat samtal eller inte kan vi inte veta. 66 % av de svarande eleverna har aldrig pratat med skolkuratoren (diagram 5:5). Att majoriteten av eleverna inte har varit i kontakt med en skolkurator skulle kunna tolkas som något positivt, att eleverna mår bra och inte behöver skolkuratorns tjänster. Samtidigt kan vi läsa i Akademikersförbundets (2010) undersökning att fler elever mår sämre och att problematiken i ärendena har blivit tyngre och har krupit ner i åldrarna. Majoritet av skolkuratorerna menar dessutom att de inte hinner med det hälsofrämjande arbetet, t ex mobbingförebyggande arbete.

Å andra sidan kan vi utifrån vår undersökning inte veta hur många av eleverna som vill eller skulle behöva prata med skolkuratoren men inte har kunnat göra det på grund av brist på kunskap om vem/vad skolkuratoren är och hur man kan komma i kontakt med honom/henne. 48 % av eleverna tror att skolkuratoren vet vilka de är (diagram 5:4). Detta är nästan hälften av eleverna vilket är förbryllande. Vår misstanke var att denna siffra skulle följa siffran gällande om eleverna har pratat med skolkuratoren eller inte men så är inte fallet (diagram 5:5).

Över 60 % av eleverna känner någon som har pratat med kuratorn (diagram 5:3) och eftersom resultatet visar att majoriteten av eleverna inte har pratat med henne/honom (diagram 5:5) tolkar vi detta som att ett flertal elever känner samma person/personer. Resultatet är intressant då man skulle kunna tänka sig att eleverna skulle ha mer kunskap om kuratorns tillgänglighet och yrkesroll på grund av detta men så verkar inte vara fallet utifrån vår studie.

Vår tolkning av materialet är att om denna tjänst ska rikta sig till eleverna behöver eleverna mer kunskap om kuratorns yrkesroll och hur man på just deras skola har valt att använda sig av den samt hur eleverna praktiskt ska gå till väga för att få möjlighet att använda sig av tjänsten. Är det så att skolan har valt att i första hand använda sig av kuratorstjänsten som handledande i relation till lärarna behöver eleverna kunskap om detta, huruvida eleverna har denna kunskap eller inte ger inte vår undersökning svar på.

7.1.3. Samarbete

För att hjälpa den enskilda eleven krävs ett fungerande samarbete mellan de anställda på skolan och mellan skolan och hemmet. Flertalet av eleverna i vår undersökning vet inte om deras föräldrar vet vem skolkuratorn är (diagram 6). För att ett samarbete mellan de olika yrkeskategorierna inom skolan ska fungera krävs en tydlig differentiering (hur arbetsuppgifter fördelas) och integrering (hur arbetsuppgifter samordnas) men skolan behöver också strategier för att dessa specialister ska kunna samverka med varandra. ”Eleven måste ses och förstås i hela sitt sammanhang för att de insatser som sätts in ska vara adekvata och leda till att situationen förändras och en god spiral startar” (D-Wester 2005:34) vilket kräver en välfungerande samverkan. Är yrkesrollerna diffusa kan detta innebära svårigheter och leda till glapp kontra överlappning där eleverna riskerar att hamna mellan stolarna. Skolan som organisation måste använda sig av både lateral och vertikal samordning. Vår undersökning visar att cirka två tredjedelar av eleverna inte vet vad kuratorn heter (diagram 2), detta säger oss någonting både om tillgängligheten och om relationen dem emellan. Är kuratorn otillgänglig för eleverna kan inte heller en relation uppstå.

59 % av eleverna tror att kuratorn finns på skolan 2-3 dagar varje vecka (diagram 3), med tanke på att kuratorerna som deltagit i undersökningen arbetar på mer än en skola skulle man kunna säga att flertalet av eleverna uppfattar det som om de finns på skolorna relativt ofta. Då vi inte vet exakt hur ofta de befinner sig på respektive skola kan vi inte säga någonting om

huruvida detta stämmer eller inte. Hur ofta skolkuratorerna faktiskt befinner sig på skolorna beror på hur resurserna har fördelats både inom kommunen och inom skolan. Flertalet av eleverna i vår undersökning uppger att de har sett sin skolkurator (diagram 5:1) vilket tillsammans med elevernas upplevelse av att kuratorn finns på skolan 2-3 dagar i veckan skulle kunna tyda på en viss upplevelse av tillgänglighet (beroende på om eleverna upplever 2-3 dagar i veckan som ofta eller som sällan).

7.2. Behov

De diagram som har besvarat frågor om elevernas behov av skolkuratorn presenteras i diagram nummer 9, 10 och 11. Genom enkätfrågorna har vi tagit reda på i vilka situationer eleverna tycker att det behövs fler vuxna i skolan (diagram 9), hur eleverna går tillväga om de känner att de behöver prata med skolkuratorn (diagram 10) samt vem elever vänder sig till på skolan om de är arga/ledsna och behöver prata med någon vuxen (diagram 11).

På frågan om vem elever vänder sig till när de är arga eller ledsna (diagram 11) kan vi se att alternativet ”Någon av mina lärare” i jämförelse med de andra alternativen är överrepresenterat. Att eleverna har valt att vända sig till läraren i första hand uppfattar vi inte som underligt eftersom det är läraren som spenderar mest tid med eleverna. Vi tolkar resultatet som att eleverna upplever sig ha en god relation till sina lärare, huruvida lärarna sedan har möjlighet att hjälpa eleverna kan vi däremot inte dra någon slutsats om.

Differentieringen (hur arbetsuppgifter fördelas) inom skolans värld är väldigt tydlig, de olika arbetsuppgifterna är tydligt fördelade där varje yrkeskategori är specialist på sitt område. Eftersom alla inom arbetslaget har olika kunskaper och referensramar behövs även olika strategier som möjliggör att information eller kunskap kan spridas för övriga att ta del av. För att detta ska fungera krävs inte bara ämneskunskap utan även kunskap om vad varje individ inom teamet ska göra. I vår undersökning kan vi se att eleverna verkar ha en nära relation till sina lärare eftersom det är till henne/honom som de vänder sig när de behöver prata med någon vuxen på skolan. 63 % av eleverna valde att vända sig till sin lärare jämfört med 19 % som hade kontaktat skolkuratorn (diagram 11). Att majoriteten av eleverna inte visar på något större behov av skolkuratorn kan tolkas som att eleverna inte är i behov av tjänsten alternativt att skolkuratorernas främsta uppgift på de undersökta skolorna är att handleda lärarna. Kanske är det så att lärarna uttrycker ett större behov av kuratorn jämfört med eleverna.

I diagram 10 kan vi se hur elever går tillväga om de känner att de behöver prata med skolkuratoren, här ser vi att 19 % av eleverna har svarat att de går till kuratorn själva. Majoriteten av eleverna väljer i första hand att fråga någon av sina lärare om hjälp. Här uppstår en obalans eftersom det blir upp till läraren att bestämma om eleven ska få prata med skolkuratoren eller inte (om skolan inte har någon slags policy som säger att alla elever som ber om det ska få prata med kuratorn). Läraren har både som vuxen och som auktoritet mer makt än eleven men mindre kunskap kring ämnet än skolkuratoren. Skulle läraren göra en felbedömning antingen gällande om han/hon kan hantera elevens bekymmer själv eller om eleven ska få tillgång till kuratorn är det eleven som drabbas och riskerar att hamna mellan stolarna. Vi tolkar resultatet som att eleven, åtminstone vid en första kontakt med kuratorn, är utlämnad till den enskilda lärarens beslut om ifall detta ska äga rum eller inte.

På frågan om var/när på skolan det hade behövts fler vuxna (diagram 9) har majoriteten, 55 % av eleverna svarat under rasten på skolgården. 32 % av eleverna tycker inte att det behövs fler vuxna på skolan vilket vi tolkar som att de resterande två tredjedelarna tycker att det behövs fler vuxna på skolan vid olika tillfällen. Eleverna hamnar här omedvetet i en maktkamp, en kamp där eleverna är den svaga parten eftersom de är barn och därför inte kan föra sin talan till politiker eller andra ansvariga på skolan. De som har som ansvar att fördela resurserna på skolan kanske inte ens är medvetna om elevernas vilja som därför troligtvis inte heller kommer att prioriteras.

7.3. Stigmatisering

Tanken med att ha stigmatisering som ett tema har varit att undersöka om eleverna upplever att det finns något stigmatiserande med att prata med skolkuratoren. För att få svar på detta har eleverna fått svara på två påståenden och två frågor; Jag har någon gång pratat med kuratorn (diagram 12), Hur trivs du i skolan? (diagram 13), Vad hade hänt om du hade berättat för någon i klassen eller på skolan att du pratat med kuratorn? (diagram 12 och 13) samt Om jag skulle behöva prata med kuratorn skulle det kännas (diagram 14). Diagram 12 och 13 är jämförande diagram som har gjorts för att undersöka möjliga samband.

Diagram 12 är ett jämförande diagram, i diagrammet har eleverna delats i två grupper. Den första gruppen representerar de elever som någon gång har pratat med skolkuratoren. Flertalet av dessa elever (56 %) är säkra på att ingen hade retat dem om de hade berättat för

någon i klassen eller på skolan att de pratat med kuratorn. Majoriteten av dessa elever har inte blivit retade för det vilket vi tolkar som att denna grupp av elever inte har upplevt något stigmatiserande med att prata med kuratorn. 37 % av dessa elever har valt att kryssa för något av ”jag tror” alternativen, detta tolkar vi som att eleverna har valt att inte berätta för någon i klassen eller på skolan; hade de berättat för någon hade de också haft erfarenhet av att ha blivit retade eller inte.

Majoriteten av eleverna i den andra gruppen, de som inte har prata med kuratorn, tror alternativt vet att ingen hade retat dem. Resultatet visar dock på ett visst mått av stigmatisering där vi ser att 15 % av dessa elever tror att någon hade retat dem vilket är fler jämfört med de elever som faktiskt har pratat med skolkuratorn. Utifrån vår tolkning av materialet finns det en viss oro för att bli retad samtidigt som majoriteten av de elever som har pratat med kuratorn inte har blivit det. Av samtliga elever som känner sig säkra på att någon hade retat dem kan vi inte se någon skillnad i huruvida de har pratat med kuratorn eller inte, vi utgår därför ifrån att detta kan ha andra orsaker.

Eleverna hamnar här i en konflikt inom gruppen där varje individ får slåss för att ta del av de knappa resurserna. Detta innebär att de elever med mest makt, bland annat de som har pratat med kuratorn tidigare, har störst möjlighet att komma i kontakt med kuratorn eftersom dem i mindre utsträckning tror att de kommer att bli retade för det och de vet hur de ska gå tillväga för att komma i kontakt med kuratorn (tabell 8).

I diagram 13 kan vi se ett samband mellan trivseln i skolan och om eleverna tror att någon hade retat dem på grund av samtal med kuratorn. Resultatet visar att ju sämre eleverna trivs i skolan desto säkrare är de på att någon hade retat dem, 17 % jämfört med 3 % av de elever som trivs mycket bra i skolan. Ju bättre eleverna trivs i skolan ju säkrare är de på att ingen kommer att reta dem; 50 % jämfört med 33 % av de elever som trivs ganska dåligt. I diagram 13 kan vi se att 50 % av de eleverna som trivs ganska dåligt i skolan och 37 % av de elever som trivs mycket bra i skolan inte tror att någon hade retat dem, utifrån detta drar vi slutsatsen att eleverna inte är helt säkra vilket gör att vi tolkar resultatet som att det föreligger en viss risk för att dessa elever väljer att avstå från att prata med kuratorn i rädsla för att eventuellt bli retade. Resultatet tolkar vi som att det finns en viss upplevelse av stigmatisering även om majoriteten av eleverna inte upplever denna.

De elever som trivs ganska dåligt i skolan, kan antingen vara en stark eller en svag konkurrent i konflikten om kuratorn som resurs. Detta ser vi som att det finns en risk för att

dessa elever, som troligtvis är i störst behov av skolkuratoren, har minst alternativt bäst möjlighet att konkurrera om honom/henne. Beroende på elevens beteende, om han/hon är utåtagerande eller tillbakadragen uppmärksammas eleven på olika sätt (Backlund 2002) av ansvariga vuxna och kan därav få alternativt inte få det stöd som behövs.

8. Slutdiskussion

Syftet med denna uppsats har varit att undersöka elevernas bild av skolkuratorns tillgänglighet på skolan, dennes yrkesroll samt vilket behov eleverna själv upplever att de har av kuratorn och huruvida de upplever det som stigmatiserande att använda sig av kuratorstjänsten. Då vår undersökning inte är generaliserbar kan vi endast dra slutsatser om de skolor som har ingått i vår undersökning.

Det vi har kunnat se är att många av eleverna har spridda svar kring vad skolkuratoren arbetar med och att två tredjedelar saknar kunskap kring hur skolkuratoren kontaktas. Många vet inte vad skolkuratoren heter och mer än hälften vet inte om föräldrarna vet vem skolkuratoren på skolan är. Vi tror att om eleverna på de undersökta skolorna hade haft mer kunskap kring hur skolkuratoren arbetar hade detta gynnat dem eftersom de lättare hade kunnat använda sig av tjänsten vars tillgänglighet upplevs som otillräcklig för eleverna idag. Enligt den nya skollagen som ska börja gälla 2011 ska det finnas en skolkurator på varje skola. Att lagstadga tillgång till kuratorer är positivt i sig men kanske inte tillräckligt för att eleverna ska kunna använda sig av skolkuratorns tjänster. Vår tanke är att det krävs inte bara skolkuratorer på varje skola men också en strukturell förändring där eleverna får mer information om skolkuratorns yrkesroll och där eleverna kan ha möjligheten att påverka tjänsten så att den passar deras behov. En känsla av trygghet i klassen är en förutsättning för ett gott studieresultat (D-Wester 2005). Som vi skrev innan har tidigare forskning visat att elevinflytande spelar en viktig roll för elevernas trivsel i skolan, med tanke på att elever idag verkar vara i behov av psykosocialt stöd finner vi det märkligt att inga tidigare studier har gjorts i ämnet gällande elevers upplevelse av och tankar kring skolkuratoren på deras skola.

Detta leder oss till diskussionen kring hur skolkuratorns yrkesroll ser ut och vem skolkuratorn finns för, en diskussion som har haft en central roll i vår uppsats då våra resultat kan analyseras olika beroende på hur skolkuratorn yrkesroll ser ut samt hur denna är strukturerad. All tidigare forskning som vi har använt oss av i denna uppsats visar att

skolkuratorer många gånger har en diffus och svårdefinierad yrkesroll där kuratorer själva säger att de inte vet exakt vad deras yrkesroll innebär. Även andra yrkesgrupper på skolan har i flera undersökningar svarat att de inte hundra procentigt kan förklara vad en skolkurator arbetar med (Backlund 2007, D- Wester 1996). Trots den diffusa yrkesrollen en skolkurator har visar flera undersökningar att skolkuratorer arbetar med direkt elevarbete, med förebyggande arbete, med handledning åt lärare samt att de fungerar som en länk mellan socialförvaltning och skola. Även om arbetsuppgifterna skiljer sig en del är en skolkurators centrala uppgift att arbeta för eleverna på ett eller annat sätt, men vem skolkuratoren ska finnas för skiljer sig beroende på vem som får frågan. I Skolverkets nationella kvalitetsgranskning efterfrågar lärare insatser för enskilda elever medan elevvårdspersonalen hellre vill arbeta förebyggande och handledande gentemot lärarna så att dessa blir bättre rustade för att själva kunna förstå och möta elever med olika typer av problematik (Skolverket 2010, Backlund 2007). Vår spontana reaktion är att detta verkar vara många arbetsuppgifter för en person (kuratorn), detta skulle kunna vara en anledning till varför elevvårdspersonalen föredrar att arbeta handledande eftersom de genom att inte arbeta direkt mot eleverna minskar sin målgrupp.

Frågan kring vem skolkuratoren finns till för är viktig då den kan påverka hur skolkuratoren arbetar. Är skolkuratorns främsta uppgift att handleda lärare så att dessa kan uppmärksamma de elever som behöver hjälp samt hantera olika situationer i klassrummen är det inte underligt att elevernas uppfattningar kring vad en skolkurator arbetar med är så spridda samt att de inte vet vad kuratorn heter. Ur ett sådant synsätt är det lärare som har kunskapen och ”kompetensen” att hjälpa eleverna i klassen. Problemet som vi ser det med ett sådant synsätt är att lärarna inte har all denna kompetens som en skolkurator har, risken finns därför att läraren gör eventuella felbedömningar och riskerar att missa någon i klassen som hade behövt skolkuratorns tjänst. Ett annat problem är att eleverna ständigt kommer att hamna i underläge och ha mindre makt att påverka situationen då allting måste gå via en lärare. Ur ett politiskt perspektiv är maktkamp ett vanligt problem där vissa vinner medan andra förlorar. I skolans värld finns det risk att eleverna ständigt kommer att vara förlorare. Ytterligare ett problem är att lärare hamnar i en knepig situation där de både ska hinna undervisa och arbeta som skolkuratorer i klassrummet vilket i sin tur, ur ett strukturellt synsätt, kan leda till att vissa elever hamnar mellan stolarna och inte får den hjälp de är berättigade till.

Är det däremot så att skolkuratorns främsta uppgift är att arbeta direkt med eleverna kan vi med hjälp av tidigare forskning och våra resultat säga att skolorna i vår undersökning har

en del brister, särskilt gällande elevernas brist på information kring hur skolkuratorn kontaktas, vad han/hon heter osv. Undersökningen visar också att de elever som aldrig har pratat med skolkuratorn i större utsträckning är oroliga kring kontakten med honom/henne då de tror att de kommer att bli retade. Konsekvensen av detta kan bli att eleverna undviker att själva ta kontakten med skolkuratorn och därför inte får hjälp när de behöver det. I tidigare forskning har vi kunnat läsa om hur viktig relationen mellan en vuxen och ett barn är för att ett barn ska våga öppna sig och anförtro sig åt en vuxen. Det spelar därför ingen roll hur många skolkuratorer en skola har samt om skolkuratorn finns på skolan varje dag, utan det som är viktigt är hur skolkuratorn strukturerar sitt arbete eller får sitt arbete strukturerat av t ex ledningen på skolan. Om det inte finns någon relation mellan skolkuratorn och eleverna kommer han/hon vara otillgänglig i elevernas ögon eftersom eleverna inte kommer att känna sig trygga med att vända sig till skolkuratorn även om de skulle behöva det.

Det strukturella perspektivet menar att tydliga yrkesroller är viktigt för att alla inom organisationen ska prestera sitt bästa och för att målen ska uppnås. Mål som skolorna har är att både utveckla eleverna kunskapsmässigt men också att se till att eleverna utvecklas socialt, att de mår bra och att de som behöver stöd av något slag får det i tid. Tydliga yrkesroller är viktiga för att undvika den maktkonflikt som annars är möjlig mellan både lärare och elever samt elever emellan. Vet alla; både elever, föräldrar och lärare att skolkuratorn ska arbeta direkt med elever, skapa relationer med dem samt arbeta förebyggande kan både elever och föräldrar lättare protestera och förändra situationen i skolorna så att elevernas rättigheter tillgodoses om fallet inte är så. Ska en kurator i stället främst arbeta med att handleda lärare som i sin tur ska tillgodose elevernas behov får man överväga om ett sådant arbetssätt är tillräckligt eller om det behöver justeras så att barnens behov tillgodoses.

Även om vi är nöjda med vår undersökning hade mycket kunnat göras annorlunda om mer tid hade funnits till vårt förfogande. Det hade varit intressant att intervjua skolkuratorerna på respektive skola för att undersöka och jämföra deras bild och upplevelser med elevernas. Finns det några likheter respektive skillnader och vad beror de på i sådana fall? Det vi i stället har fått göra i vår undersökning är att utgå från tidigare forskning kring hur skolkuratorer arbetar och på så sätt analysera vårt resultat utifrån den.

Även nya frågeställningar har dykt upp under arbetets gång som att t ex vilka strategier en skola skulle kunna utveckla för att eleverna bättre skulle kunna få ta del av informationen kring vem skolkuratorn på skolan är och vad han/hon arbetar med. I vår undersökning har vi

tagit reda på hur det enligt eleverna ser ut på skolorna gällande kunskapen om skolkuratorer. Det hade varit intressant att undersöka hur eleverna skulle vilja ha det. Det vi vet är att eleverna efterfrågar fler vuxna på skolan men är det en skolkurator eleverna efterfrågar eller finns det kanske något annat som bättre hade tillgodosett elevernas behov och vad skulle det i sådana fall kunna vara?

Vi hade också velat göra undersökningen större, dels i fler klasser men också bland äldre och yngre elever för att få en bredare bild och för att kunna jämföra bilderna mellan yngre och äldre elever. Mycket tidigare forskning visar att kuratorer behövs oftare på högstadie- och gymnasieskolor vilket skulle kunna förklara den osäkra bilden eleverna i vår undersökning har kring vad en skolkurator arbetar med. Vi har kunnat läsa att elevernas psykiska mående har både försämrats samt att allt fler yngre elever drabbas av psykosociala problem. Vår tanke är därför att ju tidigare elever får kunskap kring vad en skolkurator arbetar med desto lättare och naturligare kommer det att kännas för dem i kontakten med honom/henne när de blir äldre. Att uppmärksamma elevernas psykiska hälsa i tid kan enligt oss leda till att de eleverna som behöver hjälp kan få den direkt samt att det skapar möjligheter att förebygga olika psykosociala problem. Detta ser vi som en anledning kring vårt val av undersökningsgruppens relativt unga ålder.

En slutsats vi har kunnat dra i vår undersökning, både i relation till tidigare forskning och till teorin, är att elevernas bild av skolkuratoren påverkas av hur skolkuratorns arbete är organiserat. Som vi har nämnt tidigare kan ett exempel vara om skolkuratoren ska arbeta som handledare till lärare eller om han/hon främst ska arbeta förebyggande och med direkt elevarbete. Arbetssättet påverkar elevernas bild och upplevelse av skolkuratoren men även deras faktiska rättighet till tjänsten och till kompetensen bakom titeln. Det påverkar elevernas maktställning jämt emot de vuxna på skolan och detta i en situation där de redan från start befinner sig i underläge. Sammanfattningsvis vill vi säga att oberoende av hur skolkuratoren arbetar har elever, lärare, föräldrar och inte minst kuratorn själv behov av att få ta del av informationen om hur kuratorn på just deras skola ska arbeta. För att eleven ska få den bästa hjälpen behöver eleverna ses ur ett helhetsperspektiv (D-wester 2005). Detta kan göras genom en fungerande samverkan både inom skolan mellan olika yrkesgrupper men också med andra samhällsorgan. Just därför är det angeläget att skolan fortsätter att vidareutveckla kunskap både om skolan som organisation men också kunskap om de olika yrkesgrupperna inom skolan (Skolverket 2010). Detta anser vi är viktigt för att samtliga ska vet vart de kan vända sig vid behov.

9. Referenslista

- Akademiker Förbund SSR (2010) ”Ny undersökning om skolkuratorer” (elektronisk)
Akademiker Förbunds officiella sida < <http://www.akademssr.se/text/ny-undersokning-om-skolkuratorer> > (2011-01-03).
- Arbetsförmedlingen 2010 ”Kurator översiktsbeskrivning” (elektronisk) Arbetsförmedlingens officiella hemsida < <http://www.arbetsformedlingen.se/For-arbetssokande/Yrke-och-framtid/Yrkesinformation/Yrken-A-O.html?url=-491989159/Yrken/YrkesBeskrivning.aspx%3FiYrkeId%3D208&sv.url=12.78280711d502730c1800072>> (2011-01-03).
- Arbetsförmedlingen (2010) ”Läraryrket översiktsbeskrivning” (elektronisk)
Arbetsförmedlingens officiella hemsida < <http://www.arbetsformedlingen.se/For-arbetssokande/Yrke-och-framtid/Yrkesinformation/Yrken-A-O.html?url=-491989159%2FYrken%2FYrkesBeskrivning.aspx%3FiYrkeId%3D468&sv.url=12.78280711d502730c1800072>> (2011-01-03).
- Aspers, P (2007) *Etnografiska metoder - att förstå och förklara samtiden*. Helsingborg: Liber AB.
- Backlund, Å (2007) *Elevvård i grundskolan - Resurser, organisering och praktik*. Stockholms Universitet. Institutionen för socialt arbete. Rapport i socialt arbete, 121.
- Backlund, Å (2002) *Råd och stöd i gränslandet mellan skola och socialtjänst : utvärdering av ett samarbetsprojekt mellan Socialförvaltningen och Barn- och bildningsförvaltningen i Håbo kommun*. Stockholms Universitet. Institutionen för socialt arbete. Rapport i socialt arbete, 102.
- Barnombudsmannen (2010) ”Hela konventionstexten” (elektronisk) Barnombudsmannens officiella hemsida < <http://www.barnombudsmannen.se/Adfinity.aspx?pageid=44>> (2011-01-03).
- Bell, J (2000) *Introduktion till FORSKNINGSMETODIK*. Lund: Studentlitteratur.
- Bolman, L & Deal, T (2005). *Nya perspektiv på organisation och ledarskap*. Lund: Studentlitteratur.

- D-Wester (1996) *Elevvård En Pedagogisk fråga*. Stockholm: Johansson och Skyttmo Förlag AB.
- D-Wester (2005) *Socionomen i skolan*. Stockholm: Förlagshuset Gothia
- El-Khouri, B & Sundell, K. (2005) *Elevers normbrytande beteenden. Resultat från 2004 års Stockholmsenkät med elever i grundskolans årskurs 9 och gymnasiet år 2*. Stockholm: Forskning och utvecklingsenheten.(FoU rapport 2005:8).
- Flodin, L (2007) ”Ge elever rätt till en elevvård värd namnet” (elektronisk) Dagens samhälle officiella hemsida <<http://www.dagenssamhalle.se/debatt/ge-elever-raett-till-en-elevvard-vaerd-namnet-6048>> (2011-01-03).
- Kalman, H (2006) ”Kunskap och samhälle”. I Björn Blom, Stefan Moren, Lennarts Nygren, (red): *Kunskap i socialt arbete, om villkor processer och användning*. Stockholm: Natur och Kultur.
- Körner, S & Wahlgren, L. (2006) *Statistisk dataanalys*. Lund: Studentlitteratur
- Lieberman, A (2004). ”Confussion regarding school counselor finction: School leadership impacts role clarity”. *Education Vol. 124 No. 3, s 552-559*.
- Patel, R & Davidson, B (2003) *Forskningsmetodikens grunder Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Lund: Studentlitteratur.
- Rädda barnen (2008) *VEMS RÖST VÄGER MEST? Barn och Vuxna om elevinflytande i skolan*. Stockholm.
- SOU 1980:50 *Personalutveckling vård planering – betydelsefulla förutsättningar för skolans elevvård*.
- SOU 2000:19 *Från dubbla spår till elevhälsa – i en skola som främjar lust att lära, hälsa och utveckling*.
- Skollag 1985:1101
- Tham, A (1998) *Jag vill ha inflytande över allt*. Stockholm: Liber Distribution.
- Skolverket (2010) *Erfarenheter av samverkan kring barn och unga som far illa eller riskerar att fara illa*. Stockholm.

Utbildningsdepartementet (2010) ”Ny lag för kunskap, valfrihet och trygghet” (elektronisk)
Regeringskansliets officiella sida <<http://www.regeringen.se/sb/d/12473/a/142430>>
(2011-01-03).

Vetenskapsrådet (2010) ”Forskningsetiska principer inom humanistisk – samhällsvetenskaplig
forskning” (elektronisk) HSFR officiella sida <<http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf>>
(2011-01-03).

Wahlgren, L (2008) *SPSS steg för steg*. Studentlitteratur.

Wester, K & Eriksson, E (2005) *Elever som får stöd men får för lite*. Stockholm.

Wilen, A & Karlsson, J (2008) ”Ungdomar utan fullföljd gymnasieutbildning – en
undersökning med många utmaningar” (elektronisk). SCB officiella sida
<http://www.scb.se/statistik/_publikationer/UF0536_2007A01_BR_AM76BR0801.pdf>
(2011-01-03).

10. Bilaga

Kom ihåg att **INGEN** kommer att få veta vad just **DU** svarat!

1. Vilken klass går du i?	1 ☐	5
	2 ☐	6
2. Är du pojke eller flicka?	1 ☐	Flicka
	2 ☐	Pojke
3. Vilket språk talar du med dina föräldrar?	1 ☐	Svenska
	2 ☐	Annat/andra språk än svenska
	3 ☐	Både svenska och annat/andra språk
4. Jag tror att kuratorn på min skola arbetar med:		Att ha möte med lärare Att prata med föräldrar Att ha samtal med elever i mindre grupper Att hjälpa till med läxor Att hjälpa alla elever som vill ha kuratorns hjälp Att bara hjälpa ”stökiga” elever Att hjälpa till i klassrummet Att informera elever på skolan om t ex mobbning Att planera disco på skolan
Här får du sätta hur många kryss du vill!		
5. Jag har någon gång sett kuratorn på min skola.	1 ☐	Ja
	2 ☐	Nej
6. Jag vet vad kuratorn heter.	1 ☐	Ja
	2 ☐	Nej
Om Ja skriv kuratorns namn:		
7. Jag vet hur jag ska göra för att komma i kontakt med kuratorn.	1 ☐	Ja
	2 ☐	Nej

8. Jag måste boka tid för att prata med kuratorn.	1 ☐	Ja
	2 ☐	Nej
	3 ☐	Vet inte
9. Jag tror kuratorn finns på skolan:	1 ☐	Varje dag
	2 ☐	2-3 dagar varje vecka
Här får du bara sätta 1 kryss!	3 ☐	1 dag i veckan
	4 ☐	Aldrig
10. Jag känner någon som har pratat med kuratorn.	1 ☐	Ja
	2 ☐	Nej
11. Någon av mina föräldrar vet vem kuratorn är.	1 ☐	Ja
	2 ☐	Nej
	3 ☐	Vet inte
12. Jag tror att kuratorn vet vem jag är.	1 ☐	Ja
	2 ☐	Nej
13. Jag har någon gång pratat med kuratorn.	1 ☐	Ja
	2 ☐	Nej
14. Om jag känner att jag behöver prata med kuratorn:	1 ☐	Frågar jag någon av mina lärare om hjälp
	2 ☐	Ber jag mina föräldrar om hjälp
Här får du bara sätta 1 kryss!	3 ☐	Ber jag min kompis om hjälp
	4 ☐	Skickar jag ett mail/ringer till kuratorn
	5 ☐	Går jag själv till kuratorn
	6 ☐	Annat
15. Om jag skulle behöva prata med kuratorn skulle det kännas:	1 ☐	Roligt
	2 ☐	Jobbigt
Här får du sätta högst 2 kryss!	3 ☐	Pinsamt
	4 ☐	Befriande
	5 ☐	Skrämmande
	6 ☐	Skönt

<p>16. Vad hade hänt om du hade berättat för någon i klassen eller på skolan att du pratat med kuratorn?</p> <p style="text-align: center;">Här får du bara sätta 1 kryss!</p>	<p>1 ☐ Jag vet att någon hade retat mig</p> <p>2 ☐ Jag tror att någon hade retat mig</p> <p>3 ☐ Jag tror inte att någon hade retat mig</p> <p>4 ☐ Jag vet att ingen hade retat mig</p>
<p>17. När jag känner mig ledsen eller arg och behöver prata med en vuxen på skolan så går jag helst till:</p> <p style="text-align: center;">Här får du sätta högst 2 kryss!</p>	<p>1 ☐ Någon av mina lärare</p> <p>2 ☐ Vaktmästaren på skolan</p> <p>3 ☐ Skolsystemen</p> <p>4 ☐ Kuratorn</p> <p>5 ☐ Annan</p> <p>6 ☐ Jag vill inte prata med någon vuxen på skolan</p>
<p>18. Hur trivs du i skolan?</p> <p style="text-align: center;">Här får du bara sätta 1 kryss!</p>	<p>1 ☐ Mycket bra</p> <p>2 ☐ Ganska bra</p> <p>3 ☐ Ganska dåligt</p> <p>4 ☐ Mycket dåligt</p>
<p>19. Jag tycker att det hade varit bra om det fanns fler vuxna på skolan:</p> <p style="text-align: center;">Här får du sätta högst 3 kryss!</p>	<p>1 ☐ Under lektionstid</p> <p>2 ☐ Under rasterna på skolgården</p> <p>3 ☐ I matsalen</p> <p>4 ☐ På idrottslektioner</p> <p>5 ☐ I omklädningsrummen efter idrotten</p> <p>6 ☐ På slöjden</p> <p>7 ☐ Att ta kontakt med när jag är ledsen</p> <p>8 ☐ Att ta kontakt med när jag är glad</p> <p>9 ☐ Det behövs inte fler vuxna på skolan</p>